

Mediernes framing af overvægt

REALITY 23. august 2022

Elvira Pitzner dropper at spise: Vil ikke være den tykke søster

© Pevor 12. febr.

Recepter mangedoblet: 673 pct. flere bruger vægttabsmidler

I 2021 brugte 0,3 procent af den voksne befolkning lægemidler til vægttab. I 2023 steg det til 2,4 procent.

Bente Klarlund: I fremtiden vil dit bmi sladre om, hvad du tjener

KENOTE 5. februar 2010

Delleskræk

Hundelufter antastet af tyk blotter

Kendt tv-kok i vildt vægttab

Så fede er vi blevet: Køber stole der kan holde til et kvart ton

VIRALT 6. december 2023

Maja har lipødem: Jeg blev stemplet som tyk, selv om jeg ikke

var det Klarlunds brevkasse: Kan jeg fortælle min overvægtige søster, at hun skal ændre livsstil?

HOLLYWOOD 11. marts 2015

- Jeg hader fede mennesker

© Netzer 12. febr.

Overvægtige børn får lavere karakterer ved afgangsprøven

VIRALT 19. december 2022

Sundhedsekspert med opråb:

Forbyd tykke julemænd! Bjarne Riis frygter fedme

Samfundet mobber: Når det gælder

overvægtige børn, ignoreres 50 års forskning

Kvinde smidt af fly for at være for tyk: Nu vil hun opereres

Hans Engell har tabt 19 kg: – føler mig virkelig godt tilpas

KRIM 11. september 2023

Tyk mand anmeldt: Tog tøjet af og tilfredsstillede sig selv foran kvinder

© Pevor 12. febr.

Fedmemedicin giver sygeforsikring trecifret millionunderskud

SUNDHED 16. maj 2024 - 23:51

"Genialt": Ny medicin kan være vejen til endnu vildere vægttab

Projektnummer: S2425805167

Antal anslag: 111.771

Antal anslag journalistisk produkt: 12.591

Vejleder: Lisa Merete Kristensen

Klara Kistrup Stadelund (73598)

Martha Bech Diederichsen (73588)

Mie Qing Mei Skov Andersen (73602)

Bachelorprojekt 2024

Indholdsfortegnelse

RESUMÉ	3
PROBLEMFELT	4
PROBLEMFORMLERING	5
TEORI	5
MEDIALISERING – MEDIERNES FORANDRINGSPROCES	5
FRAMING	6
OPSUMMERING	10
KATEGORISERING OG STIGMATISERING	10
<i>Verden i systemer</i>	11
ORIENTERING I FORSKNINGSFELTET: MEDIERNES FRAMING AF OVERVÆGT	13
TRE DOMINERENDE FRAMES I FREMSTILLINGEN AF OVERVÆGT	14
OPERATIONALISERING	17
EMPIRIAFIGRÆNSNING	17
EMPIRIUDVÆLGELSE	18
METODISK ANALYSETILGANG	20
TEKSTNÆR ANALYSE SOM METODE	22
ANALYSE	24
SPØRGSMÅL 1: HVORDAN BESKRIVER MEDIERNE OVERVÆGT?	24
MEDIERNES BRUG AF VÆRDILADEDE ORD I BESKRIVELSEN AF OVERVÆGT (2022-2024)	25
<i>Effekten af kliniske kontra værdiladede ord i artiklerne</i>	26
SPØRGSMÅL 2: HVILKE FØLGEVIRKNINGER MEDFØRER OVERVÆGT IFØLGE MEDIERNE?	27
<i>Dårligt helbred og sundhedsfare</i>	29
<i>Lavt selvværd og mental mistrivsel</i>	30
<i>Stigmatisering via fordomme og uvidenhed</i>	31
<i>Udgift</i>	32
<i>Samfundsstigma</i>	32
OPSUMMERING	34
SPØRGSMÅL 3. HVAD RESULTERER ET VÆGTTAB I IFØLGE MEDIERNE?	34
<i>Forhøjet livskvalitet</i>	35
<i>Forøget sundhed</i>	36
<i>Afvigende frame</i>	37
SPØRGSMÅL 4: HVEM TILSKRIVER DR OG TV2 ANSVARET FOR OVERVÆGT OG VÆGTTAB?.....	38
<i>Hvem tilskriver medierne ansvaret for problemet?</i>	39
<i>Hvem tilskriver medierne ansvaret for løsningen af det pågældende problem?</i>	40
<i>Kombination og kompleksitet</i>	41
DELKONKLUSION	42
DISKUSSION	43
<i>Problematikken ved problematiseringen af overvægt</i>	43
<i>Journalistikkens ambivalens</i>	44

<i>Er der sket en problemforskydning?</i>	45
<i>Hvem har ansvaret?</i>	46
<i>Kan samfundsrammen nedbringe stigma?</i>	47
KONKLUSION	49
LITTERATURLISTE	50
KILDELISTE	52

Resumé

This paper examines how the two public service-media channels, DR and TV2, frame people with obesity and what kind of consequences a one-sided framing can lead to. Firstly, we unfold the media’s institutional function in shaping the public agenda and therefore why framing can have a highly influential impact on the public opinion about obesity. Previous research on the topic highlights a dominant focus on the individual’s responsibility for the obesity “problem”. Our study shows that the individual-oriented framing is also present in Danish public service media. Combined with our finding of a generally negative framing of obesity, the Danish media coverage results in the stigmatization of people with obesity. Even though our study shows indicators of less stigmatization by the use of either a biological or societal-oriented frame, relying solely on one of these frames is not for the common good. We argue that a one-sided framing can compromise the journalistic practice and thereby the public service obligation to be a distributor of balanced information. Our discussion emphasizes the importance of using multiple frames in the coverage of obesity. Therefore, a more nuanced framing would be desirable for the future coverage of obesity.

Problemfelt

Menneskekroppen er en foranderlig størrelse, der spænder vidt og bredt i statur. Alle mennesker har en krop, de skal forholde sig til, store som små. Det berører derfor alle, når medierne dækker danskernes generelle sundhedstilstand, og dermed bliver overvægt også noget, alle skal forholde sig til. Der bliver i medierne skrevet om, hvordan Magnum-isen bliver mindre af hensyn til danskernes sundhed og ligeledes, hvordan flødens fedtprocent bliver sat ned fra 38 til 36 pct. Det bliver dækket, hvordan hver anden voksne dansker ifølge Den Nationale Sundhedsprofil fra 2021 er overvægtig, og hvis denne udvikling fortsætter, viser en forskrivning, at hver tredje dansker i 2040 er stærkt overvægtig (SDU, 6. marts). Der bliver brugt spaltepads på, hvor meget kropsidealer påvirker den næste generation, på aktivister, der advokerer for 'den tykke krop', mens det også bliver dækket, hvordan vægttabsmedicinen Wegovys indtog på markedet har en indvirkning på både sundhed og kropssyn. Mediernes ekstensive dækning af emnet er også et felt, der optager forskere mere og mere, hvor det undersøges, hvordan medierne dækker overvægt, og hvem medierne pålægger ansvaret. I forskningsfeltet verserer der tre overordnede frames, hvoraf individet oftest frames som ansvarlig for overvægt i den britiske mediedækning. Men gør det sig også gældende i den danske mediedækning af overvægt? Ifølge Kulturministeriet har public service-medierne en forpligtigelse til at udbyde en omfattende nyheds- og informationsformidling, der skal være saglig og upartisk og sikre befolkningen adgang til væsentlig samfundsinformation (Kulturministeriet, n.d.). Det vil sige, at medierne har et ansvar for den måde, de videreformidler sundhedsinformation på. Nogle danske medier som eksempelvis Dagbladet Børsen har påtaget sig selv det ansvar at ændre formuleringer, således at de er mindre stigmatiserende. Eksempelvis ved at bruge betegnelsen "vægttabsmedicin" frem for "fedmemedicin" samt "svær overvægt" frem for "fedme". Men hvordan ser det ud hos public service-medierne DR og TV2, der er forpligtiget til at sikre en formidling, der er i offentlighedens tjeneste? Spørgsmålet er, om det er public service og i almenhedens interesse, at en familiefar taber sig 40 kilo? For hvis det er public service-mediernes ansvar at rapportere om folkesundheden, hvornår er det så saglig information, og hvornår er det en kritik af en befolkningsgruppe, der potentielt kan blive omend mere stigmatiseret på grund af mediernes dækning? Vi vil undersøge, hvilke frames der dominerer den danske mediedækning af overvægt, og hvordan framingen præger, hvem der kan blive tilskrevet et ansvar, samt hvordan det kan påvirke stigmatiseringen af mennesker med overvægt. Derfor lyder vores problemformulering:

Problemformulering

Hvordan fremstiller public service-medierne DR og TV2 overvægt i udgivelsesårene 2022-2024, hvilke konsekvenser har fremstillingen, og hvordan bør medierne dække emnet i fremtiden?

TEORI

Medialisering – mediernes forandringsproces

I forbindelse med vores undersøgelse af mediernes fremstilling af mennesker med overvægt er det nødvendigt at gøre rede for mediernes rolle og dagsordenssættende funktion i samfundet. Som følge af den teknologiske udvikling har medierne gennemgået en indgribende forandring de seneste 100 år, blandt andet med fremkomsten af radio og tv i det 20. århundrede samt skiftet fra partipresse til omnibuspresse i de journalistiske medier (Blach-Ørsten og Willig, 2016:23). Denne udvikling har ændret mediernes institutionelle karakter, der nu ifølge medieforsker Stig Hjarvard kan karakteriseres som en *kulturinstitution* (Hjarvard, 2016a:31). Hjarvard definerer medier som: “[...] teknologier, der gør det muligt at udvide den menneskelige kommunikation i tid, rum og modalitet” (Hjarvard, 2016a:20). Et væsentligt element i modernitetsudviklingen af medier er altså frisættelsen af kommunikation og handlen fra tid og sted via tekst, lyd og billeder (Hjarvard, 2016b:49). I modernitetsudviklingen er medierne blevet: “[...] integreret i de enkelte samfundsmæssige domæners virksomhed som uadskillelige redskaber i det politiske liv, i familien, i uddannelsessystemet m.m.” (Hjarvard, 2016b:37). Integrationen i samfundets store og små sammenhænge er ifølge Hjarvard mediernes vigtigste “effekt”, idet de ændrer betingelserne for kommunikation og interaktion (Hjarvard, 2016b:37).

Ifølge Hjarvard har fremkomsten af massemedier såsom tv og radio “[...] spillet en vigtig rolle i skabelsen af nationale offentligheder og udviklingen af national identitet” (Hjarvard, 2016b:50). Det er netop denne forandringsproces og mediernes stadig voksende betydning i samfundet, som Hjarvard betegner *medialisering*, der ligesom industrialiseringen og globaliseringen har omformet kultur og samfund på et materielt såvel som strukturelt niveau (Hjarvard, 2016b:49). Ydermere pointerer Hjarvard, at det netop er mediernes fremherskende udvikling og dobbelttydige rolle i samfundet, der danner grundlag for at undersøge og anvende medialisering.

Medialiseringsteorien bygger på to væsentlige udviklingstræk; på den ene side har medierne fået en øget selvstændiggørelse som samfundsinstitution, der har indflydelse på den offentlige dagsorden, og samtidig er de blevet en unægtelig faktor i hverdagslivets kommunikation og interaktion (Hjarvard, 2016a:29).

Hjarvard pointerer, at medierne i begge tilfælde udgør en ressource for social handlen (Hjarvard, 2016a:30) og har en fremtrædende rolle og indflydelse på sociale, kulturelle og politiske anliggender, hvor medierne både reflekterer modtagernes holdninger, samtidig med at de påvirker dem (Baker et al., 2020:1). Der er altså tale om en gensidig påvirkning og et slags “afhængighedsforhold” mellem forskellige aktører i den offentlige meningsdannelse. På den måde udgør de to udviklingstræk i medialiseringsteorien også en dualitet, hvor medierne påvirker såvel som bliver påvirket af øvrige samfundsmæssige processer.

Sat i relation til vores projektfokus og med afsæt i denne dualitetstanke har mediernes fremstilling af overvægt en reel indflydelse på den offentlige dagsorden og meningsdannelse, hvilket også bakkes op af flere studier. (Temmann et al., 2022:828-829; Hilton et al., 2012:1689-1690; Brookes og Baker, 2021:372). Mediernes indflydelse på samfundet kan også forklares ud fra mediernes egen selvforståelse som en kritisk fjerde statsmagt, der har et særligt fokus på problemer og fejl i systemet og blandt politikere. På den måde fungerer medierne som “[...] samfundets ‘brandalarm’, der skal reagere, hvis der er væsentlige samfundsmæssige problemer, som trænger til opmærksomhed” (Green-Pedersen, 2016:89). På den anden side kan mediernes fremstilling af overvægt dog også opfattes som et resultat af allerede eksisterende kulturelle og samfundsmæssige processer, der altså har en vis afsmitning på mediernes måde at fremstille overvægt på.

Framing

I det beskrevne samspil mellem meningsdannelsens forskellige aktører kan medierne blandt andet sætte dagsordenen via brugen af specifikke *frames*. Da vi vil tilgå de udvalgte medietekster med brug af en framing-analyse som metode, er projektet forankret i den videnskabsteoretiske retning *socialkonstruktionisme*.

Psykolog og forfatter Vivien Burr (1952) beskriver, hvorved man kan identificere paraplytermen socialkonstruktionisme ved at tage udgangspunkt i fire principper, der er opstillet af psykolog Kenneth Gergen i artiklen “The social constructionist movement in moderne psychology” fra 1985.

Den første præmis beskriver, at man bør have en kritisk tilgang til viden, man tager for givet. Det vil sige, at man skal være kritisk over for alt, hvad man antager via observation, da man konstruerer en fortælling med udgangspunkt i sin egen erfaring (Burr, 1995:3).

Den anden præmis bygger på afsenderens standpunkt, både kulturelt og historisk. Viden og udsyn kommer fra en interaktion i en historisk kontekst, da man forstår og repræsenterer den verden, man kommer fra (Burr, 1995:3-4).

I den tredje præmis beskrives der en sammenhæng mellem viden og sociale processer, hvilket vil sige, at ens egen viden om verden bliver kreeret og fastholdt af sociale processer, og herigennem bliver “fælles” sandheder opretholdt (Burr, 1995:4).

Den fjerde præmis beskriver, hvordan der er en sammenhæng mellem viden og social handlen. Det vil sige, at forskellige forståelser af verden leder til forskellige sociale handlinger; den sociale konstruktion af viden og “sandhed” har altså sociale konsekvenser (Burr, 1995:5).

Ud fra den socialkonstruktionistiske tankegang vil journalisten altså være påvirket af de kulturelle og historiske værdier, som vedkommende er vokset op med. Der vil derfor være en sandsynlighed for, at journalisten i kraft af de sociale processer ukritisk reproducerer en specifik opfattelse af overvægt ud fra sit sociale udgangspunkt. Journalisten vil ikke kunne se sig fri fra sine egne kulturelle og sociale omstændigheder i sit professionelle virke, hvilket er noget, vi også selv skal være opmærksomme på i vores rolle som journaliststuderende.

I bogen *Obesity in the News – Language and Representation in the Press* tager lingvisterne Gavin Brookes og Paul Baker netop afsæt i denne socialkonstruktionistiske tankegang i relation til deres undersøgelse af vestlige mediers fremstilling af overvægt. De henviser til Deborah Lupton, som pointerer, at overvægt kan opfattes som et socialt konstrueret “problem”, da vores sociale kategorisering af kropstyper – blandt andet “fed”, “overvægtig” og “normalvægtig” – er kategorier, der varierer på tværs af historiske, sociale og kulturelle kontekster og er skabt og opretholdt igennem sociale handlinger og processer (Brookes og Baker, 2021:10).

Derfor spiller medierne en stor rolle i formidlingen af ovenstående kropskategorier, da de som tidligere beskrevet både er med til at reproducere den eksisterende forestilling om overvægt og samtidig er med til at definere kategorien.

I tråd med den socialkonstruktionistiske tankegang vil der ifølge medieforsker Robert Entman i enhver kommunikeret tekst findes kommunikatorens vinklede fremstilling, hvorved afsenderen udvælger og fremhæver, hvad modtagerne i fortolkningen bør lægge mærke til, hvilket giver afsenderen magt (Entman, 1993:52). I en mediekontekst påpeger professor i statskundskab Rune Slothuus, at framing opstår, netop når en afsender, eksempelvis en journalist, fremhæver et bestemt aspekt af et emne. “På den måde giver framen et bud på, hvad der er kernen i et spørgsmål, hvad der er ‘essensen af en sag’” (Slothuus, 2016:150). Denne fremhævelse kalder Entman *salience*, der dækker over en forskønnelse af en oplysning, således at den bliver gjort mere meningsfuld og mindeværdig for modtageren og samtidig fjerner fokus fra andre udeladte aspekter (Entman, 1993:54). Robert Entmans definition af framing lyder, som følger:

“To frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way to promote a particular problem, definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation for the item described” (Entman, 1993:52).

Afsenderen skaber via fremhævelse en virkelighed, der skal tolkes på en bestemt måde. Ydermere kan frames optræde på flere forskellige måder; de kan *definere et problem, diagnosticere årsagerne, foretage moralske vurderinger og foreslå en behandling* – nogle gange foretages alle fire i en enkelt sætning, andre gange fremgår ingen af dem (Entman, 1993:52). Det forudsættes dog, at framingen foregår mindst fire steder, når man kommunikerer: Hos afsenderen, i teksten, hos modtageren og i kulturen (Entman, 1993:52). I en mediekontekst differentierer Rune Slothuus mellem to typer framing. Først og fremmest *frames i kommunikation* som knytter sig til indholdet i journalistiske historier samt politiske budskaber. Denne slags framing kan karakteriseres som diskursive konstruktioner (Slothuus, 2016:148). Den anden type framing er de *kognitive frames*, som knytter sig til de mentale strukturer i borgernes bevidsthed samt de overvejelser, de har om et emne (Slothuus, 2016:148).

Framing-teorien er relevant at anvende, fordi den bygger bro mellem mediernes institutionelle niveau, som beskrevet i ovenstående afsnit, og hverdagsniveauet, som relaterer sig til borgernes holdningsdannelse. Slothuus beskriver, hvordan der opstår en “framing-effekt”, når “[...] en afsenders frame i kommunikation påvirker en modtagers ‘kognitive frame’ og derved vedkommendes holdninger eller adfærd” (Slothuus, 2016:148). Dette skal forstås således, at hvis en afsender ændrer måden, hvorpå et koncept frames, vil det ændre hele måden, hvormed modtageren har konstrueret og tænkt konceptet (Stibbe, 2015:52), dog med nogle forbehold.

For at undersøge hvorvidt framing kan påvirke borgernes meningsdannelse, benytter Slothuus “expectancy value”-modellen, som beskriver de psykologiske mekanismer bag holdningsdannelse. “Ifølge denne model er holdninger resultatet af den vægtede sum af overvejelser om et givet spørgsmål” (Slothuus, 2016:152). En holdning dannes derfor på baggrund af en overvejelse om at være for eller imod et spørgsmål (Slothuus, 2016:152). Ud fra Slothuus’ undersøgelse af framing ved brug af “expectancy value”-modellen står det klart, at framing kan få individer til at basere deres holdninger på fremhævede overvejelser frem for potentielt andre relevante overvejelser (Slothuus, 2016:157). Slothuus konkluderer derfor, at framing *kan* påvirke borgernes holdninger, men at det varierer i hvilken grad. Han understreger tilmed, at det er en udbredt opfattelse, at framing er den bedste metode til at påvirke borgerne. Dette skyldes, at framing blot lægger vægt på en eksisterende holdning frem for at fremprovokere til at ændre holdning (Slothuus, 2016:166). Dette gør også framing til en vigtig retorisk strategi og gør, at den journalistiske vinkling har en betydelig indflydelse på mediebrugernes holdninger (Slothuus, 2016:166). Der er dog forskel på, hvor meget borgerne bliver påvirket af framing. Eksempelvis bliver borgere i mindre grad påvirket, hvis de i forvejen har en etableret holdning til emnet eller generelt har stærke politiske værdier (Slothuus, 2016:158). I den sammenhæng pointerer Slothuus også, at *konkurrerende frames* har en tendens til at ophæve hinanden. Dette sker, når flere frames optræder i den samme artikel, hvilket svageligøre den enkelte framing-effekt (Slothuus, 2016:158).

Afsenderen vil dog som regel frame på en måde, der er favorabel for dem selv og vil ud fra dette perspektiv derfor altid, mere eller mindre skjult og mere eller mindre bevidst, have et budskab i en tekst, som bliver konstrueret ud fra afsenderens udgangspunkt (Entman, 1993:52).

Entman forholder sig ikke til, hvor ofte en kommunikeret tekst er bevidst eller ubevidst framet, men understreger blot, at der altid vil være et budskab – en kulturelt betinget bagage – der ifølge socialkonstruktionismen vil være præsent.

På baggrund af ovenstående beskrivelse af framing-begrebet er det blevet gjort klart, at man ved at benytte begrebet som et redskab i en analyse kan beskrive, hvilken magt en kommunikerende tekst har (Entman, 1993:51). Vi vil derfor bruge framing-begrebet som udgangspunkt for vores senere analytiske arbejde for at udlede mediernes fremstilling af overvægt.

Opsummering

Som fastslået i ovenstående afsnit har medierne en dagsordenssættende funktion. Det betyder, at deres fremstilling af et givent emne eller fænomen repræsenterer en specifik udlægning af virkeligheden, som kan have stor indvirkning på modtagerens opfattelse af det afdækkede stofområde. I den forbindelse kan man tale om, at medierne bruger specifikke frames, og at disse frames altid vil være influeret af skribentens sociale og kulturelle bias, som er et udtryk for en specifik virkelighedsforståelse. Det gælder også i relation til fremstillingen af overvægt. Vores forestående analyse af public service-mediernes framing i dette henseende kan derfor indikere en specifik opfattelse af overvægt.

Kategorisering og stigmatisering

I det følgende afsnit vil vi redegøre for Stuart Halls idéer om repræsentation. Hans teoretisering af repræsentationspraksis og de tilknyttede problematikker er relevante at inddrage her, fordi vi netop ønsker at undersøge mediernes repræsentation af en bestemt befolkningsgruppe med brug af specifikke frames, som herigennem fremhæver et specifikt syn på overvægt.

I sit essay “The Spectacle of the Other” sætter Stuart Hall fokus på kompleksiteten ved enhver repræsentationspraksis og understreger i den forbindelse, at praksissen vanskeliggøres yderligere, når repræsentationen tager afsæt i en sidestilling mellem to grupper, der adskiller sig fra hinanden. Her bliver forskellene mellem de implicerede parter det centrale for fremstillingen, og gennem de opstillede modsætningsforhold bliver der konstitueret et “os” og et “dem” (Hall, 2013:216; 228). Med denne “os og dem”-distinktion følger der ifølge Hall en vis dobbelthed:

Med henvisning til forskellige human- og samfundsvidenskabelige perspektiver fremfører Hall en række argumenter, der på den ene side peger på, at et fokus på forskellighed skal opfattes som et positivt – og ligefrem afgørende – bidrag for vores forståelse af os selv, vores kultur og verden omkring os (Hall, 2013:224-228). På den anden side oplister Hall også modsvarende synspunkter, der argumenterer for, at et sådant fokus kommer med en negativ slagside, der resulterer i en splittelse og stigmatisering af “de andre/de anderledes/de fremmede”, og som udspringer af forsimplede og stereotype fremstillinger (Hall, 2013:228). Hall understreger altså med dette, at en given repræsentationspraksis ikke blot skal opfattes som en harmløs fremstillingsform, men tværtimod kan have vidtrækkende og skadevoldende konsekvenser for de implicerede parter.

Det er en relevant betragtning at sætte i relation til vores projektfokus, for det understreger, at mediernes framing af mennesker med overvægt ikke er uden omkostninger. Vi vil i det følgende afsnit se nærmere på nogle af de eksklusionsmekanismer, som en given repræsentationspraksis kan medvirke til. Vi vil i den forbindelse trække på Richard Dyers og Erving Goffmans begrebsdefinitioner af *kategorisering*, *stereotypisering* og *stigmatisering*.

Verden i systemer

Begrebet *typing*, som vi har valgt at oversætte til *kategorisering*, dækker over menneskets systematisering af objekter, subjekter og fænomener (Hall, 2013:247). Hall forklarer med henvisning til Richard Dyers definition af begrebet, at kategoriseringen er afgørende for menneskets forståelse af verden omkring sig (Hall, 2013:247). Kategoriseringen af den pågældende person har afsæt i vores allerede kulturelt forankrede konceptforståelser – som Hall benævner *general classificatory schemes* (Hall, 2013:247) – og foretages på baggrund af de roller samt fællesskaber, som den kategoriserede person er indskrevet i, for eksempel i kraft af personens køn, alder og nationalitet (Hall, 2013:247).

Richard Dyers konceptualisering af kategorisering er i overensstemmelse med Erving Goffmans beskrivelse af processen. Ligesom Dyer påpeger Goffman, at kategoriseringen er et menneskeligt vilkår – en ubevidst og rutinepræget mekanisme – der gør os i stand til at interagere med andre uden at tænke over det (Goffman, 1974:2).

Ifølge Goffman sker vores kategorisering af andre med afsæt i vores førstehåndsindtryk af den pågældende person. Det er på den baggrund, at vi fastslår personens *sociale identitet* og klassificerer personen med afsæt i nogle prædefinerede og kulturelt forankrede kategorier (Goffman, 1974:2).

Det vil sige, at man ud fra Dyer og Goffmans perspektiv i ovenstående afsnit kan opfatte kategoriseringsprocessen som et positivt gode; et brugbart ordens- og aflastningsredskab, som gør os i stand til dels at sætte verden i system, dels at spare på mentale ressourcer i kraft af den autonomiserede proces. Processen er dog ikke uden omkostninger, men kan foranledige risikoen for en form for sort/hvid-tankegang, der kan resultere i eksklusion og stigmatisering af personer, der ikke umiddelbart kan placeres i de prædefinerede kategorier (Hall, 2013:248). Grænsen mellem en uskyldig kategorisering på den ene side og en skadelig stereotypisering på den anden side synes hårfin. Processen bygger umiddelbart på samme kategoriseringsmekanisme, men med en afgørende forskel: Mens Dyer beskriver *kategorisering* som et nyttigt systematiseringsredskab, der gør det muligt for individet at forstå sin omverden, fungerer *stereotypisering* som et skadeligt værktøj, der etablerer, hvad Hall kalder "a symbolic frontier", der konstituerer et "os"; en *indgruppe*, som består af dem, der repræsenterer 'normalen' og har opnået hegemoni og et "dem"; en *udgruppe* bestående af dem, som repræsenterer det 'anormale' og dermed ekskluderes fra fællesskabet (Hall, 2013:248).

Hall påpeger med henvisning til Dyer, at stereotypiseringsprocessen involverer en forsimpning af og fiksering på specifikke karaktertræk, der henholdsvis indskriver og afskriver personer fra fællesskabet (Hall, 2013:248). Disse afvigende karaktertræk, der resulterer i eksklusion, kalder Goffman *stigmata* (Goffman, 1974:3). Han påpeger i den forbindelse, at et stigmas skadevirkning i høj grad afhænger af dets *visibilitet*, det vil sige, hvor synlig personens afvigelse er (Goffman, 1974: 48). Sat i relation til personer med overvægt er det svært for dem at skjule deres 'afvigelse', og derudover hænger der allerede en del stigma ved overvægt og de mennesker, der er overvægtige:

"Given the widely noted negative connotations attached to obesity, people with visibly larger, adipose bodies are also liable to experience stigma on the grounds that they are likely to contravene society's 'thin ideal'" (Baker et al., 2020:2).

Den beskrevne sammenhæng mellem graden af visibilitet og stigmatisering bestyrker os i den hypotese, vi har forud for vores analyse; at mediernes repræsentation af overvægt vil bære præg af frames, der fremhæver negative og stigmatiserende aspekter ved overvægt. Før vi påbegynder analysen, vil vi dog kort gennemgå de frames, som tidligere forskning på emnet har lokaliseret som de fremherskende i medie billedet.

Disse tidligere lokaliserede frames vil danne rammen for vores analyse af nyere medieteksters framing af overvægt i de danske medier. Vi vil med afsæt i forskningsfeltets fund undersøge, hvorvidt DR og TV2's fremstilling af overvægt også er domineret af disse tre overordnede frames.

Orientering i forskningsfeltet: Mediernes framing af overvægt

Vi har forud for vores selvstændige analyse af mediernes framing af mennesker med overvægt orienteret os i det allerede eksisterende forskningsfelt, der beskæftiger sig med emnet. Vi blev i vores indledende søgning opmærksomme på, at der ikke er skrevet meget om mediernes framing af overvægt i en dansk kontekst. Det udleder vi på baggrund af vores litteratursøgning på Det Kongelige Biblioteks Database, hvor vores søgning med afsæt i søgestrengen **Medie* AND (overvægt* OR fedme) AND (fremstilling OR fram* OR diskurs)** viste 26 resultater. Ingen af dem var relevante for vores opgave, da de henholdsvis var udenlandske eller semesteropgaver fra RUC og desuden havde et andet fokus.

Vores nedenstående gennemgang af forskning på området vil derfor have afsæt i studier, der ikke specifikt relaterer sig til en dansk mediekontekst. Udenlandske studier relateret til emnet er dog også yderst relevante at inddrage i vores projektkontekst, idet de kan pege os i retning af nogle overordnede medietendenser, som muligvis også gør sig gældende i danske medier.

Vi vil desuden argumentere for, at vi godt kan inddrage de udenlandske studier i en dansk mediekontekst med henvisning til Daniel Hallin og Paolo Mancinis mediesystemteori, der systematiserer mediesystemer på tværs af landegrænser (Hallin og Mancini, 2004). Selvom de placerer de danske medier i den demokratisk-korporative model og de britiske medier i den liberale model, ligger de tæt op ad hinanden på karakteristika, som er væsentlige for mediernes selvopfattelse og den måde, de agerer på (Hallin og Mancini, 2004:67-68).

Begge modeller har en stærk professionalisme, men hvor den liberale ligger uden for statsinstitutioner, ligger den demokratiske-korporative inden for. Der tilstræbes objektivitet inden for begge modeller, og begge modelleres medier har udviklet en legitim magt, der gør sig gældende i de respektive lande (Hallin og Mancini, 2004:67-68). Selvom medierne inden for modellerne adskiller sig fra hinanden, argumenterer Hallin og Mancini selv for, at den demokratisk-korporative model bevæger sig mod den liberale model, blandt andet i kraft af den kommerialisering af medierne, som også er at finde i de danske medier i dag (Hallin og Mancini, 2004:72). Desuden kritiseres førnævnte modeller for at basere sig på data før digitaliseringen. Det har yderligere skubbet den demokratisk-korporative model, som de danske medier hører under, hen mod den liberale model, som de studier, vi i vores arbejde har taget udgangspunkt i, tilhører (Humprecht et al:3). Vi vil derfor argumentere for, at de danske og de britiske mediesystemer, som bliver undersøgt af Hallin og Mancini, ligger tilpas tæt op ad hinanden til, at vi kan benytte studierne fund af specifikke medie-frames i forbindelse med fremstillingen af overvægt i en dansk mediekontekst.

Tre dominerende frames i fremstillingen af overvægt

Gavin Brookes og Paul Baker fastslår i bogen *Obesity in the news – Language and Representation in the Press* (2021), at man på forskningsområdet, der beskæftiger sig med mediers fremstilling af overvægt, har indkredset tre overordnede frames, som dominerer medie billedet generelt. Det drejer sig om følgende tre frames:

1. **Overvægt er et biologirelateret problem, som kan løses medicinsk** (Brookes og Baker, 2021:21).
2. **Overvægt er et samfundsrelateret problem, som kan løses gennem politisk regulering** (Brookes og Baker, 2021:21).
3. **Overvægt er et individrelateret problem, som kan løses af individet via en livstilsændring** (Brookes og Baker, 2021:21-22).

Brookes og Baker påpeger i den forbindelse, at det er den individorienterede frame, som dominerer nutidens, vestlige samfund, og som altså både pådutter individet ansvaret for 'problemet' såvel som 'problemløsningen' (Brookes og Baker, 2021:22).

Forfatterne forklarer, at tendensen er et udtryk for den neoliberale strømning, som i disse år dominerer vestlige samfund, og som bygger på en individorienteret grundtanke om, at individet alene bærer ansvaret for sit eget liv (Brookes og Baker, 2021:17). Brookes og Baker påpeger i den sammenhæng med henvisning til Deborah Lupton, at den neoliberale tankegang medvirker til en såkaldt ‘victim-blaming’-diskurs, hvor individet bliver påduttet det fulde ansvar for helbredsproblemer som for eksempel overvægt, mens andre potentielt medvirkende faktorer – såsom uhensigtsmæssige samfundsstrukturer – ignoreres (Brookes og Baker, 2021:17-18).

Forfatterne påpeger, at en sådan ‘victim-blaming’-diskurs kan lede til en stigmatisering af mennesker, der oplever helbredsproblemer – særligt i de tilfælde, hvor der er tale om livsstilssygdomme – idet deres helbredsproblemer ud fra en neoliberal linse bliver opfattet som et resultat af en uansvarlig livsførelse. Baseret på vores orientering i forskningsfeltet, der relaterer sig til mediers framing af overvægt, kan vi udlede, at litteraturen på området er omfangsrig. Brookes og Baker påpeger sågar, at det er et område, som tiltrækker sig stadig større opmærksomhed blandt forskere (Brookes og Baker, 2021:21). Vores søgning og gennemgang af forskningsartikler udgør derfor blot et udsnit af et bredt forskningsfelt, men vi kan på baggrund af vores litteratursøgning alligevel udlede, at det individorienterede fokus, som er karakteristisk for nutidige mediers fremstilling af overvægt i en vestlig kontekst, langt fra er et nyt fænomen, men har været fremherskende i en lang årrække (Brookes og Baker, 2021; Hilton et al., 2012; Baker et al., 2020; Temmann et al., 2022).

Et ‘large-scale’-studie fra 2012 konkluderer for eksempel med afsæt i 2414 artikler fra syv engelske aviser publiceret i tidsperioden fra 1996-2010, at medierne i forbindelse med framingen af overvægt tilskriver individet det tungestvejende ansvar (Hilton et al., 2012). Det er også i overensstemmelse med et studie fra 2022, der på baggrund af en indholdsanalyse af 56 forskningsartikler, som på tværs af landegrænser har undersøgt mediers framing-tendenser i relation til overvægt i perioden mellem 2004-2019, når frem til samme konklusion (Temmann et al., 2022). Selvom vi på baggrund af vores orientering i de respektive studier kan fastslå, at der over en 25-årig periode er påvist en medietendens på tværs af landegrænser, hvor individet tilskrives det overordnede ansvar for ‘problemet’ med overvægt, præsenterer de inddragede studier dog også interessante nuanceforskelle, som vi kort vil opholde os ved i det følgende.

Hilton et al. påpeger, at der er implikationer for et forsigtigt skifte i britiske mediers brug af en individorienteret frame mod en mere samfundsrelateret frame: Ansvar for 'problemet' pådattes umiddelbart i mindre grad individet, men tilskrives nogle samfundsstrukturer, og medierne lægger i den forbindelse vægt på, at 'problemet' kan løses gennem politisk regulering på området (Hilton et al., 2012:1693). Meget tyder dog på, at denne forsigtige udvikling, som forskergruppen lokaliserer i den engelske presse i perioden mellem 1996-2010, ikke fortsætter.

Det udleder vi med afsæt i studiet af Temmann et al., som fastslår, at "[...] an emphasis of societal responsibility is rarely found in health issues with a broader problem definition like obesity, depression, or diabetes" (Temmann et al., 2022:832). Kritiske røster vil nok her påpege, at Temmann et al.'s studie ikke specifikt beskæftiger sig med den engelske presse, og at en potentiel udviklingstendens i en engelsk mediekontekst derfor ikke nødvendigvis kan afvises på den baggrund. Den potentielle udvikling mod en mere samfundsorienteret frame bliver dog endeligt manet til jorden i et studie af Baker et al. (2020), der fungerer som en direkte opfølger på studiet af Hilton et al. På baggrund af en omfattende analyse af den engelske presses framing af overvægt i tidsperioden 2008-2017 konkluderer forskerholdet med henvisning til Hilton et al.'s fund, at "[...] Our analysis of a more recent timeframe shows that, unfortunately, this trend has not been sustained" (Baker et al.:7). Tendensen er ifølge forskerne tværtimod regredieret, hvilket de forklarer med henvisning til den også tidligere nævnte neoliberale strømning i Vestens nutidige samfund (Baker et al.:7).

Bevægelsen væk fra den samfundsorienterede frame betyder imidlertid ikke, at de engelske mediers framing af overvægt er stagneret. Ifølge Baker et al. synes der nemlig at være en fremvoksende tendens til i højere grad at benytte den biologiorienterede frame i dækningen af overvægt i den engelske presse i tidsperioden mellem 2008-2017.

De fremsætter i den forbindelse en relevant pointe; nemlig, at brugen af den biologiorienterede frame kan opfattes som en positiv udvikling, der forårsager mindre stigmatisering af mennesker med overvægt (Baker et al.:7). Forskerne forklarer dette med henvisning til, at medierne med brugen af den biologiorienterede frame fremstiller overvægt som en genetisk faktor, som individet ikke har kontrol over (Baker et al.:7). Ud fra det perspektiv bliver overvægt altså ikke opfattet som udtryk for en uansvarlig livsførelse, men i stedet som et resultat af en specifik genpulje. Vi hæfter os særligt ved de engelske mediers voksende tendens til at gøre brug af den biologiorienterede frame.

Vi forestiller os forud for vores analyse, at en lignende tendens muligvis også kan spores i en dansk mediekontekst. Det gør vi, idet vi som flittige medieforbrugere ikke har kunnet undgå at bemærke stadigt flere artikler, der beskæftiger sig med sundhed og overvægt, for eksempel med henvisning til lanceringen af slankemidlet Wegovy, der bliver fremet som en mulig løsning på ‘problemet’ med overvægt.

Operationalisering

Empiriafgrænsning

På baggrund af vores orientering i forskningsfeltet har vi udfærdiget følgende søgestreng:

Overvægt* OR fedme OR fedmation OR fedmepandemi OR fedmeepidemi NOT (Storbritannien OR England OR USA)

Vi har i udformningen af søgestrengen særligt ladet os inspirere af forskningsartiklen “Changing frames of Obesity in the UK press 2008-2017”. Her inddrager Baker et al. ordene *obese* og *obesity* i deres søgeordsstrategi i relation til studiets empiriindsamling og dertil udpeger *obesity epidemic* som en hyppigt brugt formulering i relation til de britiske mediers beskrivelse af overvægt (Baker et al., 2020:3-4). Vi har anvendt vores søgestreng på databasen Infomedia med brug af “ekspert”-søgeindstillingen. Foruden søgestrengen har vi afgrænset os til udelukkende at beskæftige os med webartikler fra public service-medierne TV2 og DR, da de er blandt de mest læste af danskerne (Dansk Online Index, april 2024), er tilgængelige for alle og desuden i kraft af deres status som public service-kanaler bør dække stofområder ud fra et princip om “saglighed og upartiskhed” jf. Radio- og Fjernsynsloven, §10 (Kulturministeriet, n.d.). Det gælder også i relation til deres dækning af overvægt. Da de to public service-medier både er blandt de mest læste og lettest tilgængelige, vil vi argumentere for, at public service-medierne også er repræsentative for gængse holdninger i den brede del af befolkningen.

I forhold til vores empiriafgrænsning inden for en specifik udgivelsesperiode har vi valgt artikler fra 2022 og frem, da forskningsartiklen “Changing frames of Obesity in the UK press 2008-2017” dækker årrækken op til det nye årti. Vi har desuden valgt at afgrænse os fra 2020 til og med 2021, da disse år er præget af corona.

Det gør søgemuligheden om overvægt mere irregulær i perioden, da overvægt blev anset som en risikofaktor under pandemien af blandt andre det medicinske fagblad “Ugeskrift for læger”. De peger på en sammenhæng mellem overvægt og alvorlige covid-19-forløb i artiklen “Mulige mekanismer mellem fedme og forløb af covid-19”. Vi vil derfor afgrænse os til at undersøge DR- og TV2-artikler fra udgivelsesperioden 2022 til og med april 2024.

Vi afholder os fra artikler, hvor selve rubrikken indeholder følgende ord: ‘Novo Nordisk’, ‘Wegovy’ og ‘Ozempic’, da sådanne artikler hurtigt bliver præget af en vinkling på det forretningsmæssige aspekt og medicinalindustriens lanceringen af vægttabsmedicin, hvilket tager fokus væk fra mediernes framing af overvægt specifikt. Dog indgår ordene i flere af vores artiklers brødtekst, fordi de trods alt udgør en vigtig faktor i den offentlige debat om overvægt i de udvalgte udgivelsesår.

Empiriudvælgelse

Nedenstående liste er en oversigt over vores udvalgte empiri fra DR og TV2 fra de specifikke udgivelsesår. Her fremgår det, hvor mange artikler der i alt blev registreret på baggrund af den generede søgestreng samt information om de ti udvalgte artikler per udgivelsesår fra henholdsvis DR og TV2, der udgør projektets empiri. I alt resulterede vores søgning i 354 søgeresultater på tværs af udgivelsesår og de to public service-medier. Vores udvælgelse af de ti artikler per udgivelsesår baserer sig på en randomiseret udvælgelsesproces foretaget i Excel – dog med det benspænd, at der skulle være lige mange artikler fra henholdsvis DR og TV2. Dette gjorde vi for at sikre gennemsigtighed med udvælgelsen af empiri såvel som for at undgå subjektive bias i udvælgelsen. Vores empiriske materiale, som består af ti artikler fra hvert udgivelsesår, er opstillet i nedenstående tabeller, hvor det også fremgår, hvilket medie der har publiceret artiklen samt den pågældende artikels overskrift.

Udgivelsesår 2022: 86 artikler

DR	Antallet af ‘svært overvægtige’ danskere vokser: Bente tabte sig, da hun fik hjælp til sin <i>mentale sundhed</i>
DR	Halvdelen af befolkningen er overvægtig – og unge skal røre sig mere

DR	Nyt studie: Vi bliver inaktive af et større væggtab
DR	Gulerødder og motion kan ikke kurere type 2-diabetes. Men det tror over halvdelen af os
DR	Længere mod vest er livet en fest – men en usund fest, viser folkeundersøgelse
TV2	Da han var 13 år, vejede han 140 kilo – ny medicin har givet familien håb
TV2	Ny medicin kan behandle overvægt
TV2	Familie på syv løber hver dag trods dårligt vejr, forstuede fødder og feber – men de mener ikke, at deres livsstil er ekstrem
TV2	Læge gjorde uventet og overraskende fund i Johnny Hansens hjerne
TV2	Familiefar tabte sig 45 kilo – og blev danmarksmester

Udgivelsesår 2023: 182 artikler

DR	Sygehus tester svært overvægtige for følgesygdomme: Nu bliver Martin behandlet for søvnapnø
DR	Hver anden gravid på Regionshospitalet i Hjørring er overvægtige
DR	Regionshospitalet i Hjørring vil hjælpe stigende antal overvægtige gravide med en livstilsændring
DR	Rapport: Halvdelen af verdens befolkning vil være overvægtige i 2035
DR	Maibritt er model på nye billeder, der skal mindske stigmatisering af overvægt: ‘Jeg er ikke bare min mave’
TV2	Professor jubler over opdagelse fra 1986: – Betydningen kan ikke overvurderes
TV2	Han stod frem med sin ekstreme overvægt – i dag er der sket store forandringer
TV2	Han vejer 300 kilo og stod frem på tv: Sådan går det i dag
TV2	Nyt studie kan være “vigtigt skridt” mod at behandle stort problem
TV2	Overvægtige skal lettes for en del af ansvaret

Udgivelsesperiode 2024 til og med april: 86 artikler

DR	Danske arbejdsgivere vil have kvoter for antallet af overvægtige, rygere og inaktive.
DR	Forskere har fulgt tre grupper og har fundet svaret på, hvordan man varigt holder vægten
DR	Børn med overvægt bliver mobbet og isoleret, slår dansk forskning fast
DR	Ekspert: Slankemedicin kan få børn og unge til at udvikle spiseforstyrrelser.
DR	Støtteforening til overvægtige: 'Børns overvægt er ikke deres egen skyld'
TV2	Kvinder med svær overvægt bør muligvis ikke tage på under graviditet
TV2	Forskerne kalder det "et gennembrud" – stof fra giftig plante kan blive til nyt slankemiddel
TV2	"Wow! Vejer du så meget?", bliver hun spurgt, når hun nævner sin vægt
TV2	Mona på 140 kilo gik grædende hjem fra fitness efter ubehagelig oplevelse – men én ting har givet hende modet tilbage
TV2	Vægttabsmedicin kan få betydning for udvalget i supermarkeder

Metodisk analysetilgang

Vores analytiske tilgang til empirien baserer sig på en tredelt analysestruktur, som fremgår af nedenstående oversigt. Vi har tildelt de særskilte analysedele en farvekode, som gør vores kodningsarbejde med det relativt store empirigrundlag mere overskueligt i vores efterfølgende behandling af de analytiske fund.

Analysestruktur	
1	Optælling af værdiladede samt kliniske ord (farvekode: Pink)
2	Undersøgelse af følgevirkninger af overvægt og vægttab (farvekode: Henholdsvis grå og gul)
3	Ansvarstilskrivning i relation til overvægt (farvekode: Blå)

Vores overordnede metodiske analysetilgang baserer sig på en kombination af en henholdsvis induktiv og deduktiv fremgangsmåde (Blom, 2014:175).

Vi tilgår de to første analysedele med afsæt i en induktiv analysetilgang, idet vi forholder os åbent til artiklerne uden på forhånd fastlagte kategorier, men med afsæt i en relativt løst defineret ramme for læsningen. I den tredje analysedel tilgår vi empirien med en mere deduktiv fremgangsmåde, som lektor i journalistik Jonas Nygaard Blom beskriver ved, at “Man leder efter fastlagte kategorier ved at opdele teksten i de forskellige strukturer, man er på udkig efter” (Blom, 2014:175). Vores analytiske fremgangsmåde i tredje analysedel baserer sig netop på sådanne fastlagte kategorier. Først og fremmest undersøger vi artiklerne med afsæt i Entmans framing-teori, der foreskriver en indkredsning af de pågældende frames’ enkelte funktioner i form af; *problemdefinition, årsagsforklaring, moralsk vurdering og problemløsning* (Jævnfør teori, s. 7).

Gennemgangen af de enkelte frames’ “anatomier” muliggør samtidig vores efterfølgende klassifikation af artiklernes frames med afsæt i Brookes og Bakers forhåndsdefinerede biologi-, samfunds- og individorienterede frame-kategorier. I forbindelse med klassifikationen af de indkredsede frames lader vi os inspirere af den også tidligere nævnte forskningsartikel “Changing frames of Obesity in the UK press 2008-2017”, der har indkredset en række kerneord til hver af de tre overordnede frame-kategorier (Baker et al., 2020:3-4), som vi kan lade os guide af i vores efterfølgende kategorisering af de fremanalyserede frames i DR- og TV2-artiklerne. I nedenstående punktopstilling følger en mere udførlig gennemgang af vores analytiske fremgangsmåde i de respektive analysedele.

Punkt 1: Optælling af værdiladede ord

I gennemgangen af empirien vil vi registrere forekomsten af værdiladede ord i relation til beskrivelsen af overvægt. Vi kategoriserer ord som værdiladede, når de ikke tager udgangspunkt i sundhedsorganisationen WHO’s kliniske bmi-klassifikationer “overvægt” og “svær overvægt” (WHO, 6. maj 2010) eller andre kliniskrelaterede fagtermer, men i stedet synes at være udtryk for journalistens subjektive vurdering.

Punkt 2: *Undersøgelse af følgerikninger af overvægt og vægttab*

Vi vil markere hver gang, artiklerne beskriver følgerikninger ved henholdsvis overvægt og vægttab. Det kan eksempelvis indbefatte beskrivelser af fysiske, mentale eller sociale følgerikninger.

Punkt 3: *Ansvarstilskrivning i relation til overvægt*

Vi vil løbende registrere de respektive artiklers frames med afsæt i Entmans framing-funktioner i relation til overvægt. Vi vil desuden markere hver gang, der optræder ord i artiklerne, som relaterer sig til Baker et al.'s indkredsede "kerneord", som bygger på en statistisk og systematisk udvælgelse og gennemgang af et omfangsrigt empirisk materiale og dermed kan være et nyttigt værktøj at overføre til vores arbejde med artiklerne.

Forskerne knytter disse kerneordsgrupper til de tre overordnede biologi-, samfunds- og individorienterede frame-kategorier, hvorfor kerneordsgrupperne kan fungere som en form for "guideline" i vores analytiske arbejde med at kategorisere vores indkredsede frames i artiklerne. Et eksempel på et kerneord fra forskningsartiklen er ordet 'medicin', hvilket Baker et al. knytter til den biologiorienterede frame (Baker et al., 2020:4). Disse forhåndsdefinerede kerneordsgrupper kan være særligt brugbare for os at læne os op ad i de tilfælde, hvor en specifik artikels framing er vanskelig at klassificere. Ved at inddrage Baker et al.'s kerneordsgrupper forsøger vi så vidt muligt at undgå at lade vores klassificering basere sig på vores eget subjektive skøn. Derved sikrer vi os, at vores undersøgelse i videst muligt omfang kan gentages og munde ud i identiske analyseresultater. Selvom vi i denne del af vores analyse primært tilgår empirien med en deduktiv fremgangsmåde, forholder vi os fortsat åbent over for ord og frames, som ikke umiddelbart passer ind i de beskrevne "[...] søgeordslister med kerneord fra forskningsspørgsmålet" (Blom, 2014:167).

Tekstnær analyse som metode

I modsætning til den kvantitative metodetilgang som er anvendt i studiet bag forskningsartiklen "Changing frames of Obesity in the UK press 2008-2017", bestræber vi os på at lave en tekstnær framing-analyse af de udvalgte artikler.

Vi finder den tekstnære analysetilgang nærliggende at anvende i relation til vores projektfokus, fordi vi netop ønsker at foretage en undersøgelse af den journalistiske fremstilling af overvægt med fokus på det specifikke ordvalg i relation til beskrivelsen af overvægt samt følgevirkningerne af overvægt og vægttab. Grunden til, at vi ikke foretager en kvantitativ indholdsanalyse, er, at den “[...] undlader at registrere, hvorvidt de enkelte elementer har en fremtrædende karakter i teksten, og formår ikke at vurdere sammenhængen mellem de mest fremtrædende sæt af meddelelser” (Entman, 1993:121). Med vores undersøgelse er vi netop interesserede i at undersøge de tilstedeværende frames’ enkelte funktioner for derefter at relatere dem til hinanden og herudfra indkredse den overordnede framing af overvægt i de respektive DR- og TV2-artikler.

En tekstnær analyse fungerer på fire hovedsagelige niveauer, hvoraf vi beskæftiger os med niveauet om *diskurs*. Dette niveau kan bruges til at: “[...] afsløre anskuelser, som journalisten eller kilden ikke nødvendigvis er bevidst om, at han formulerer sig ud fra, og som modtageren måske ikke opfatter, fordi de kan ligge skjult i teksten” (Blom, 2014:164).

Vi beskæftiger os med dette niveau i analysen, fordi det bygger på forestillingen om, at “[...]en tekst aldrig kan være en 1:1-gengivelse af virkeligheden” (Blom, 2014:164), fordi vi bruger sproget som en måde at konstruere og kategorisere virkeligheden på med afsæt i vores eget personlige og kulturelt betingede ståsted (Blom, 2014:164). Blom påpeger, at de spørgsmål, man stiller til sin analyse, bliver afgørende for analysens resultater (Blom, 2014:166). Forinden vores tekstnære analyse har vi derfor udformet fire forskningsspørgsmål med afsæt i vores problemformulering. Spørgsmålene skal rammesætte formålet med analysen og dens relevans og fungere som vores analytiske linse i arbejdet med de 30 nyhedsartikler fra medierne DR og TV2 i tidsperioden 2022-2024:

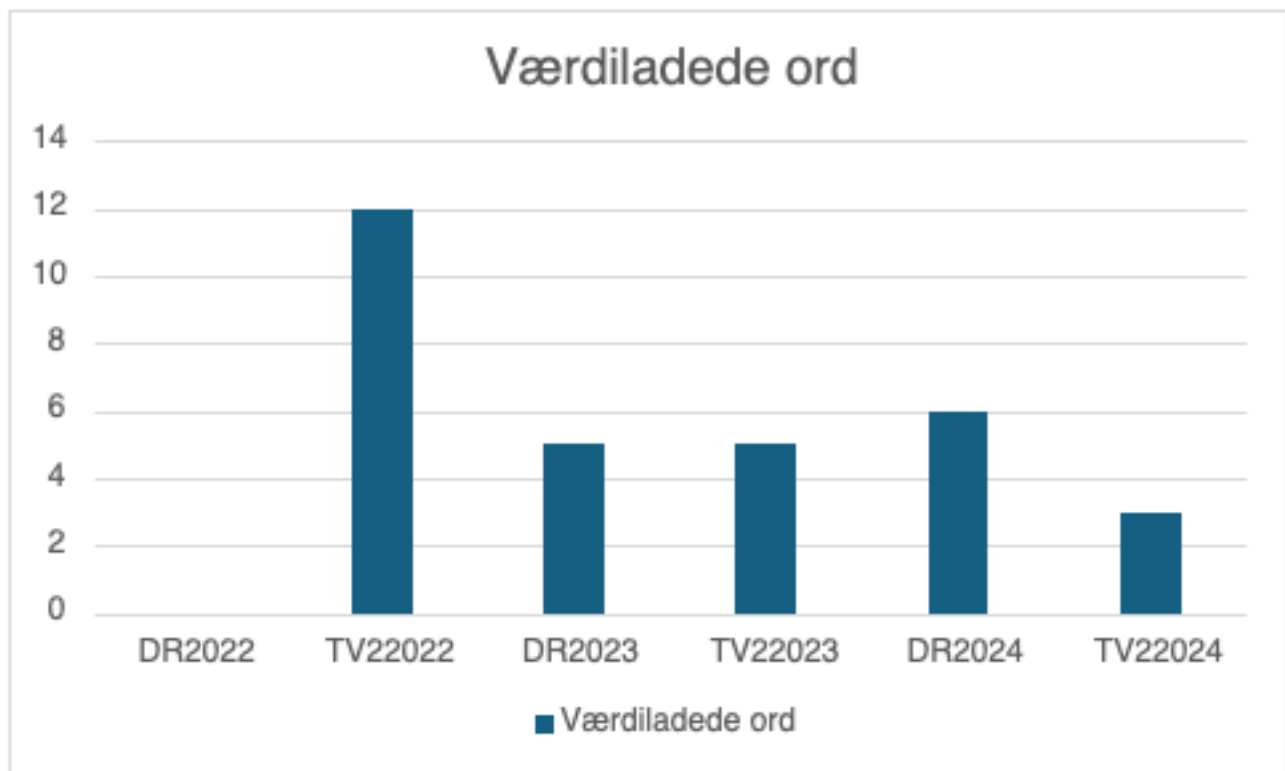
1. **Hvordan beskriver medierne overvægt?**
2. **Hvilke følgevirkninger medfører overvægt ifølge medierne?**
3. **Hvad resulterer et vægttab i ifølge medierne?**
4. **Hvem tilskriver DR og TV2 ansvaret for overvægt og vægttab?**

Analyse

Spørgsmål 1: Hvordan beskriver medierne overvægt?

Som led i vores afdækning af mediernes framing af overvægt har vi, som beskrevet i operationaliseringen, foretaget en optælling af mediernes brug af værdiladede ord i de 30 nyhedsartikler fra public service-medierne DR og TV2 i den afgrænsede udgivelsesperiode fra den 1. januar 2022 til den 30. april 2024. Vi gør opmærksom på, at vi i vores optælling kun har markeret et værdiladet ord for overvægt, første gang det optræder. Det betyder, at det samme værdiladede ord godt kan fremgå flere gange i samme artikel. Vi har på baggrund af vores optælling opstillet en graf, der illustrerer udviklingen af mediernes brug af værdiladede ord i beskrivelsen af overvægt over tid.

Graf 1: *Værdiladede ord i forbindelse med overvægt ifølge medierne*

Vi kan på baggrund af vores optælling af værdiladede formuleringer udlede, at der synes at være en fremvoksende tendens til at benytte værdiladede ord i relation til beskrivelsen af overvægt i DR-artiklerne: Fra nul tilfælde i 2022, fem tilfælde i 2023 og seks tilfælde i 2024 (se graf 1). Det samme synes ikke at være gældende i TV2-artikelgruppen fra samme udgivelsesår.

Tværtimod tyder noget på, at brugen af de værdiladede ord er på tilbagetog: Fra 12 tilfælde i 2022, fem tilfælde i 2023 og tre tilfælde i 2024 (se graf 1). Vi har i vores optælling valgt kun at notere os brugen af værdiladede ord, mens vi ikke har foretaget en konkret optælling af mediernes brug af WHO-definitioner, idet brugen af de værdiladede ord kan opfattes som et *fravalg* af WHO-betegnelserne for overvægt.

Mediernes brug af værdiladede ord i beskrivelsen af overvægt (2022-2024)

I DR-artikelgruppen fra 2022 refereres der udelukkende til WHO's bmi-definitioner i forbindelse med beskrivelsen af overvægt med betegnelserne "Overvægt" (bilag 1:artikel 1, artikel 3 og artikel 5), "Svær overvægt" (bilag 1:artikel 1, artikel 2) samt "moderat overvægt" (bilag 1:artikel 2). Det betyder, at der ikke optræder værdiladede ord i DR-artiklerne fra 2022. Anderledes forholder det sig i TV2-artiklerne fra samme år. Her har vi – foruden brugen af de kliniske begreber – registreret værdiladede ord i 12 tilfælde.

Det bliver blandt andet beskrevet, at en kilde forinden et vægttab vejede "30-40 kilo for meget" (bilag 2:artikel 3), ligesom overvægt i et andet tilfælde får betegnelsen "massiv overvægt" (bilag 2:artikel 5) eller bliver beskrevet som "for mange kilo på sidebenene" (bilag 2:artikel 4). I DR's artikelgruppe fra 2023 har de værdiladede ord vundet indpas sammenholdt med artikelgruppen fra 2022. I artiklerne forekommer der formuleringer såsom "stor mave", "tyk mave" (bilag 3:artikel 2) og "tykt barn" (bilag 3:artikel 3) i relation til overvægt, ligesom det i et tilfælde beskrives, at en kilde har "kæmpet med sin vægt" (bilag 3:artikel 4). Det er her vigtigt at tilføje, at nogle af de fremhævede formuleringer optræder i forbindelse med kilders egne udsagn i artiklerne.

Vi mener dog alligevel, at de værdiladede formuleringer i citaterne skal medregnes i vores optælling, fordi vi på baggrund af Robert Entmans framing-teori vurderer, at journalisten udvælger og fremhæver citater, hvilket også er et udtryk for framing (Jævnfør teori, s. 7). Desuden kunne de værdiladede formuleringer godt ændres til mere kliniske betegnelser, uden at det ville have været meningsforstyrende for udsagnene. De værdiladede ord – fremsat af journalisten eller kilden selv – bidrager i begge tilfælde til at bestyrke en specifik framing af overvægt.

I TV2-artiklerne fra 2023 bemærker vi et tydeligt fald i de værdiladede formuleringer. Sammenholdt med de 12 registrerede tilfælde i artikelgruppen fra 2022 er der i 2023 kun fem tilfælde af disse, heriblandt beskrivelsen af en kilde med “ekstrem overvægt” (bilag 4:artikel 1), ligesom det i en anden artikel beskrives, at “badevægten har givet op” som følge af overvægt (bilag 4:artikel 2).

I 2024 stiger DR’s brug af værdiladede ord som registreres i seks tilfælde, for eksempel i forbindelse med beskrivelsen af, at mennesker med overvægt “vejer for meget” (bilag 5:artikel 2) eller “blev tungere på en usund måde” i relation til et medicinsk vægttabsforsøg (bilag 5:artikel 4). Til gengæld har TV2 kun tre tilfælde af værdiladede ord i formuleringer såsom “større end gennemsnittet” (bilag 6:artikel 5) og “lider af overvægt” (bilag 6:artikel 4) i forbindelse med beskrivelsen af overvægt i 2024, hvilket er et fald sammenholdt med de tidligere udgivelsesår.

Vi kan ikke på baggrund af vores fund vurdere, om der er tale om en generel tendens i brugen af værdiladede ord hos DR og TV2, idet den registrerede stigning blandt DR’s artikler samt faldet blandt TV2’s artikler meget vel kan skyldes vores samplingstørrelse. For at kunne sige noget mere generelt om en sådan tendens ville det kræve, at vi havde benyttet en kvantitativ samplingsstrategi med inddragelse af flere artikler og udgivelsesår.

Vores optælling af de værdiladede ord er dog alligevel relevant at inddrage i relation til besvarelsen af vores problemformulering, idet medierne med brug af de værdiladede ord samtidig fravælger WHO-betegnelser for overvægt. Med mediernes til- og fravalg i ordbrug i beskrivelsen af overvægt fremskriver de en bestemt framing af overvægt (Jævnfør teori, s. 7).

Effekten af kliniske kontra værdiladede ord i artiklerne

Mens WHO-definitionerne skaber konnotationer til en kategorisering, som er funderet i en lægefaglig vurdering, kan det værdiladede ordvalg i artiklerne modsat fortolkes som en implicit “domsfældelse” over dét at være overvægtig. Når det i artiklerne for eksempel fremsættes, at en person har “kæmpet med sin vægt” eller “vejer for meget” (bilag 5:artikel 2, bilag 3:artikel 4), kan det tolkes som en implicit fordømmelse af overvægt som noget, der skal *bekæmpes*; underforstået, fordi overvægt er forkert eller som noget, der er *for meget*; underforstået i relation til en ideelvægt, som foreskriver andre kropsmål.

Når beskrivelserne af overvægt tager afsæt i egne formuleringer frem for definerede kategorier såsom WHO-definitionerne, fremstår det som journalistens egen vurdering. Eksempelvis i formuleringer såsom “massiv overvægt” (bilag 2:artikel 5) eller “ekstrem overvægt” (bilag 4:artikel 1) fra TV2-artiklerne. I de tilfælde må man som læser selv vurdere, hvad ordene “massiv” eller “ekstrem” dækker over, og hvad disse vurderinger står i relation til. Udover DR og TV2’s værdiladede ordvalg har vi, som beskrevet i operationaliseringen, i vores gennemgang af artiklerne også fokuseret på mediernes fremstillinger af følgevirkningerne af overvægt og følgevirkningerne af vægttab som led i besvarelsen af vores problemformulering.

Spørgsmål 2: Hvilke følgevirkninger medfører overvægt ifølge medierne?

Vi har i vores kodningsarbejde af de 30 DR- og TV2-artikler lokaliseret i alt 16 frames i forbindelse med mediernes framing af følgevirkninger af overvægt.

Vi har på den baggrund opstillet nedenstående oversigt (se Tabel 1). Som vist i tabellen forekommer flere af de lokaliserede frames kun én gang.

Vi har i vores optælling noteret hver gang, den pågældende frame er til stede i artiklerne – også når framen optræder flere gange i samme artikel. Vi vil i det følgende nøjes med at udfolde de syv hyppigst forekomne frames (som optræder mere end tre gange i vores sample) med konkrete teksteksempler, der underbygger de specifikke frame-kategorier.

Tabel 1: Hvilke følgevirkninger medfører overvægt ifølge medierne?

Frames	Antal gange rammen forekommer
Dårligt helbred	34
Samfundsstigma: et problem	20
Mental mistroivsel/sundhed	13
Sundhedsfare	10
Udgift	6
Lavt selvværd	5
Stigmatisering via fordomme/uvidenhed	4
Bekymringer og frygt	3
Overvægt som et problem	3
Social udeblivelse/eksklusion	2
Selvbedrag	2
Forhøjet livskvalitet	1
Usund livsstil/livsførelse	1
Samfundsindretning	1
Skønhed	1
Manglende selvkontrol	1

Før vi mere udførligt gennemgår de syv hyppigste frames, der knytter sig til de følgevirkninger, medierne præsenterer i forbindelse med overvægt, vil vi indledningsvist forklare de to frames i Tabel 1 “Skønhed” og “Forhøjet livskvalitet”, hvor sidstnævnte er en frame, der ellers vanligvis forekommer i forbindelse med følgevirkninger af vægttab. Det vil vi gøre, fordi disse to frames adskiller sig fra resten af vores sample ved at have en positiv skildring af overvægt.

Framen “Forhøjet livskvalitet” fremgår i en artikel, hvor midtvestjyder fremstilles som gladere og lykkeligere, selvom de drikker og ryger mere, motionerer mindre og ifølge artiklen dermed risikerer flere livsstilssygdomme (bilag 1:artikel 3).

Denne modsatrettede framing fremsættes af DR i 2022 som en konklusion på en undersøgelse, hvor journalisten virker uenig i undersøgelsens konklusion om, at folk længere vestpå er “mere lykkelige og mindre stressede” (bilag 1:artikel 3). Dette kommer til udtryk ved moraliserende adverbier som “for meget” (bilag 1:artikel 3) og “for lidt” (bilag 1:artikel 3), der indikerer en holdningstagen. Brugen af sådanne moraliserende adverbier giver et indtryk af, at journalisten ville have framet anderledes og mere negativt på overvægt, hvis resultaterne i undersøgelsen havde tilladt det.

I forbindelse med framen “Skønhed” bliver der sat lighedstegn mellem overvægt og “styrke, rigdom og noget smukt” (bilag 3:artikel 3). Her er det dog vigtigt at påpege, at det er i forbindelse med et citat, hvor en professor beskriver, hvordan man opfatter overvægt i landområder i Afrika, hvilket ikke er den generelle frame i Vesten, som vi tager udgangspunkt i. Tilfældet med “Skønhed”-framingen tydeliggør dog, at den måde, medierne framer på, også er et udtryk for et bestemt samfunds- og kropssyn, ligesom Vivien Burr beskriver det i sin anden præmis om socialkonstruktionisme, hvor afsender – her journalisten – altid vil have en kulturel bias (Jævnfør teori, s. 6).

Dårligt helbred og sundhedsfare

Den hyppigst brugte frame i forbindelse med overvægt er “Dårligt helbred”. Medierne framer på, at overvægt resulterer i dårligt helbred i samtlige artikler fra både DR og TV2 i alle undersøgte udgivelsesår på nær TV2-artikelgruppen fra 2024. I artiklerne påpeges det blandt andet, at overvægt kan resultere i livstilssygdomme såsom “prædiabetes” (bilag 2:artikel 4), “type-2-diabetes” (bilag 2:artikel 5; bilag 3:artikel 5), visse “former for kræft” (bilag 2:artikel 5) og “fedtlever” (bilag 3:artikel 5; bilag 4:artikel 3). Artiklerne maler desuden et dystert billede af de fremtidige sundhedsrisici, som overvægt kan medføre. Det gælder både i relation til de pågældende menneskers *egen* sundhedstilstand med sætninger såsom “forude venter blodpropperne” (bilag 2:artikel 4), men også sat i relation til gravide kvinder, hvis overvægt kan “belaste barnet” (bilag 3:artikel 4).

At sundhedsrisici er et udtryk for dårligt helbred, gør også, at denne frame relaterer sig til en anden frame-kategori, som vi har navngivet “Sundhedsfare”. I denne frame benytter medierne formuleringer og ord, der indikerer noget umiddelbart sundhedsskadeligt, hvor personer med overvægt udsætter deres helbred for fare ved netop at være overvægtige. Man kan umiddelbart sætte de to frames “Dårligt helbred” og “Sundhedsfare” i forlængelse af hinanden, hvor “Dårligt helbred” er første stadie, og “Sundhedsfare” fungerer som det næste skridt, der er mere alarmerende, og hvor der er sket en forværring. “Sundhedsfare”-ramen benyttes særligt af TV2 i årene 2022-2023 i forskellige artikler, mens DR kun benytter den i 2023 i forskellige artikler. Fælles for framingen om sundhedsfare i artiklerne er dog, at den er stærkt negativ om overvægt. Her bliver konsekvensen af overvægt beskrevet i ord og sætninger som “livstruende” (bilag 2:artikel 1; bilag 4:artikel 1), “for tidlig død” (bilag 3:artikel 5) og “alvorlige dødelige sygdomme” (bilag 4:artikel 3). Medierne kreerer her en frame, der gør det presserende at gøre noget ved overvægt, da overvægt i deres eksempler oftest har en umiddelbar negativ konsekvens eller dødelig udgang.

Lavt selvværd og mental mistrivsel

I 2022 benytter både TV2 og DR rammen “Lavt selvværd”, der knytter sig til de mere personbårne historier, hvor kilder får lov til at give udtryk for deres oplevelse af at være overvægtige. Her taler medierne *med* nogle personer med overvægt frem for at tale *om* dem. Alle de personer med overvægt, der medvirker i artiklerne, giver udtryk for negative følelser i forbindelse med deres overvægt, hvor frasen “ked af det” (bilag 1:artikel 1, artikel 2; bilag 2:artikel 1) går igen i flere artikler fulgt op med det direkte udsagn, som en person med overvægt udtaler; “selvværdet har ikke fulgt med” (bilag 1:artikel 1). Samtidig gengiver tidligere personer med overvægt følelsen af stadig at kæmpe med at anerkende deres egen værdi. For selvom de ikke længere er overvægtige, bærer de stadig rundt på negative tanker om deres kroppe: “Men jeg tror, at det generelt er en udfordring for tidligere overvægtige, at vi af og til kan føle os ekstremt tykke, uden at vi er det” (bilag 2:artikel 3).

Ved at gengive de følelsesmæssige følgevirkninger ved vægttab, som når en kilde eksempelvis udtaler, at der flere år senere stadig sidder en “lille overvægtig mand, der af og til stikker sit ansigt frem” (bilag 2:artikel 3), kan man i perioden se, at DR og TV2’s dækning af overvægt er præget af et individualistisk syn på de psykiske følgevirkninger, overvægtige mennesker kan blive ramt af. Af samme grund kan man sige, at lavt selvværd er et udtryk for “Mental mistrivsel”, som også er en hyppig brugt frame. Udover de framing-tilfælde, hvor lavt selvværd beskrives direkte, sætter medierne også i flere tilfælde lighedstegn mellem overvægt og generel mental mistrivsel. Ved forekomsten af denne frame bliver der lagt vægt på, at mennesker med overvægt er i højere risiko for at have det “mentalt dårligt” (bilag 1:artikel 1), at overvægt er indgribende for de impliceredes frihedsfølelse (bilag 2:artikel 1), og at overspisningen, som resulterer i overvægt, er forbundet med “skyld og skam” (bilag 4:artikel 2). Vi har registreret framen i nyhedsartikler fra både DR og TV2 fra udgivelsesårene 2022 og 2023.

Denne prominente plads, som medierne giver de længerevarende psykiske konsekvenser af overvægt, skaber en frame om, at overvægt er lig med lavt selvværd og mental mistrivsel. Framingen kan fortolkes som en advarsel i forhold til at blive overvægtig, da medierne i kraft af framingen peger på, at overvægt kan have vidtrækkende konsekvenser. Det kan dog ikke udelukkes, at denne framing også kan fortolkes som en implicit kritik af samfundets stigmatiseringen af overvægt, som kan medføre lavt selvværd og mental mistrivsel for de implicerede. Vi har dog fundet tydeligere eksempler på en sådan samfundskritisk frame i andre tilfælde.

Stigmatisering via fordomme og uvidenhed

Framen “Stigmatisering via fordomme eller uvidenhed” har sit navn efter følgende case-eksempler, der er til stede i artiklerne fra DR i 2022 og en artikel fra TV2 i 2023: “Når jeg for eksempel kom ind på en restaurant, vidste jeg ikke, om jeg ville kunne komme ned i stolen” (bilag 1:artikel 1). I artiklen er personen med overvægt bange for, hvilke reaktioner hendes fysiske begrænsning kunne kaste af sig, når hun var et offentligt sted. Dette sætter Morten Grønbæk, direktør for Statens Institut for Folkesundhed og formand for Vidensrådet for Forebyggelse, ord på i en anden artikel fra DR, hvor han sætter lighedstegn mellem “den stigmatisering, som mange møder som overvægtige” (bilag 1:artikel 4), og hvordan det “påvirker deres mentale sundhed” (bilag 1:artikel 4).

Medierne skildrer i disse tilfælde ikke eksempler på stigmatisering, men beskriver, at den overvægtige person regulerer sig selv og ikke tør at være på offentlige steder af frygt for at blive stigmatiseret. Dette indikerer, at medierne mener, at der er et stigma og en potentiel stigmatisering i det offentlige rum. Dette viser de blandt andet via citatet fra en tidligere overvægtig: “Indeni var jeg rigtig ked af det, fordi jeg godt kunne fornemme, hvordan jeg så ud” (bilag 1:artikel 1). Ved at gengive følelsen af negativitet, som personen følte, dengang personen var overvægtig, validerer medierne hendes følelse af, at der findes et underliggende stigma af overvægt i det offentlige rum.

Udgift

Selvom der er et gennemgående fokus på overvægtige personers fysiske og mentale helbred i vores sample, bliver overvægtige personer i andre tilfælde også fremet som en udgift. Denne frame forekommer i DR’s artikler i årene 2023-2024. Mennesker med overvægt fremstilles som en udgift gennem “tabt arbejdsfortjeneste” (bilag 3:artikel 3) og gennem de udgifter, der kan opstå “i form af behandling af følgesygdomme” (bilag 3:artikel 3) og behandlingen af disse, der ifølge DR’s dækning kan koste “samfundet knap 2 mia. kr. om året” (bilag 3:artikel 5). Ud fra “Udgift”-ramen kan man også se DR’s definition af profit i disse år, hvor et økonomisk udbytte defineres af, hvor længe man er på arbejdsmarkedet. I denne forbindelse er mennesker med overvægt en udgift for samfundet, da de kan risikere “tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet” (bilag 3:artikel 3; bilag 5:artikel 2) og betegnes som “10 mia. i tabt produktion” (bilag 3:artikel 5), hvis ikke de kan arbejde så længe, som andre kan.

Samfundsstigma

Vi har lokaliseret samfundsstigma-ramen i nyhedsartikler fra både DR og TV2, henholdsvis i udgivelsesårene 2023 og 2024. Særligt i 2024 synes rammen at dominere nyhedsartiklerne, da den forekommer i 16 tilfælde: Dels er den gennemgående i en enkelt artikel fra DR, dels forekommer den i to TV2-artikler. Vores frame-kategori “Samfundsstigma” dækker over de tilfælde, hvor medierne framer, at mennesker med overvægt stigmatiseres af det omgivende samfund.

I de nyhedsartikler, hvor denne frame forekommer, lægges der vægt på de negative følgevirkninger, som omverdenens fordømmelse resulterer i, blandt andet med henvisning til mindreværdskomplekser (bilag 3:artikel 2; bilag 6:artikel 3) social eksklusion og mobning (bilag 5:artikel 1; bilag 6:artikel 3) og “øget risiko for dårligere præstationer” (bilag 5:artikel 1). Framen underbygges yderligere af personbårne fortællinger om oplevelser med stigmatisering, som har haft konsekvenser for de implicerede, hvilket blandt andet understreges af en kilde, som fortæller, at hun har været usikker på “hvorvidt mænd var interesseret i hende, når hun var større end gennemsnittet” (bilag 6:artikel 5), ligesom en anden beretter, at hun som følge af udskamning i et fitnesscenter “tudende gik hjem” (bilag 6:artikel 3).

I artiklen fra DR 2023 (bilag 3:artikel 2) bliver der desuden sat fokus på, at også mediernes fremstilling af mennesker med overvægt er medvirkende til en stigmatisering. Kritikken i artiklen går på, at mediernes fremstilling af kroppe er for ensidig, og at anonymiseringen af mennesker med overvægt forstærker fordommene. Maibrit Juhl Schmidt, som står frem i artiklen, kalder anonymiseringen for “et misforstået hensyn fra mediernes side” (bilag 3:artikel 2). “Man ser en stor mave med et centimetermål, hvor fedtet vælter udover. Det gør det svært at forholde sig til, at der er et menneske bag, siger hun” (bilag 3:artikel 2). Hun fastslår, at hun ved at medvirke som model til en mere varieret billedbank hos medierne kan skabe en fortælling om overvægtige mennesker, der “gør alt det, alle andre mennesker også gør” (bilag 3:artikel 2). Det pointeres også i artiklen, at personer med overvægt ofte fremstilles som “dovne, dumme og uhygiejniske” (bilag 3:artikel 2). Artiklen skiller sig ud fra resten af vores empiri ved at fokusere på overvægt som en normalitet frem for et problem, der skal fikses. Ydermere forholder artiklen sig ikke til, hvorvidt overvægt er et problem i sig selv, men blot at fremstillingen af overvægtige er kritisable og misrepræsenterende for befolkningen, hvor “mere end hver anden voksne dansker er overvægtig” (bilag 3:artikel 2).

Den fremvoksende brug af samfundsstigma-rammen er relevant at hæfte sig ved, idet den muligvis kan indikere, at der finder en “problemforskydning” sted i mediernes framing af overvægt. I artiklerne, hvor rammen er til stede, synes der ikke længere at være en problematisering af overvægt, hvilket ellers har været tilfældet i de øvrigt behandlede frames. Med denne frame retter medierne i stedet en kritik mod samfundets stigmatisering af mennesker med overvægt, der kan have store personlige konsekvenser for de implicerede.

Opsummering

De to public service-medier TV2 og DR skildrer i årene 2022-2024 overvejende negative konsekvenser i forbindelse med at være overvægtig. Ud over et par enkelte frames, hvor overvægt blev anset for noget positivt, framer medierne de negative kropslige og psykiske følgevirkninger, som personer med overvægt kan opleve. Overvægtige får ifølge medierne flere alvorlige følgesygdomme, herunder diabetes og hjerte-kar-sygdomme, de oplever i højere grad stigmatisering i det offentlige rum og oplever en forøget dårlig mental trivsel og lavt selvværd som følge af overvægt. På et samfundsmæssigt plan fremstiller medierne de overvægtige som en ressource, der ikke kan udnyttes på grund af manglende fysisk evne og en større fysisk begrænsning. Vi kan dermed fastslå, at medierne framer følgevirkningerne af overvægt overvejende negativt. På den baggrund er det relevant at undersøge, hvordan medierne framer følgevirkningerne af vægttab.

Spørgsmål 3. Hvad resulterer et vægttab i ifølge medierne?

Modsat mediernes negative framing af overvægt bliver vægttab framet overvejende positivt. Det baserer vi på baggrund af vores analysefund, som vi vil udfolde i det følgende afsnit. Nedenstående tabel er en oversigt over de tilstedeværende frames i forbindelse med følgevirkningerne af vægttab.

I alt forekommer der ti frames, hvoraf flere kun fremgår én gang. Vi har derfor i denne sammenhæng valgt kun at fokusere på de to mest dominerende frames, fordi mange af de resterende frames kan indskrives som underkategorier til disse. Vi er bevidste om, at vores udvælgelse af de to frames afviger fra vores tidligere fokus på de syv hyppigst forekommende frames i relation til spørgsmål 2. Når vi her vælger at have fokus på to frem for syv frames, skyldes det, at disse to frames dominerer vores sample, mens de øvrige frame-kategorier optræder spredt og mindre hyppigt.

Tabel 2: *Hvad resulterer et vægttab i ifølge medierne?*

Frames	Antal gange frame forekommer
Forhøjet livskvalitet	25
Forøget sundhed	15
Kropslig modreaktion	6
Forøget mental sundhed	5
Forøget selvværd	2
Selvkontrol	1
Motivation og handlekraft	1
Håb	1
Inklusion i fællesskab	1
Økonomisk gevinst	1
0	0

Forhøjet livskvalitet

Den hyppigst brugte frame i forbindelse med følgevirkninger af vægttab er “Forhøjet livskvalitet” (Tabel 2). Den bruges af både TV2 og DR i årene 2022-2023, men er kun til stede i TV2’s artikler i 2024. Dette skyldes hovedsageligt, at DR slet ikke framer følgevirkninger af vægttab i artiklerne fra 2024, hvilket er et markant skift fra de tidligere udgivelsesår. TV2 framer kun én gang på en følgevirkning af vægttab, hvilket netop er med brug af frame “Forhøjet livskvalitet”. Dette tyder på, at den gevinst, som medierne har tilskrevet et vægttab førhen, ikke har samme prioritet i 2024 sammenlignet med tidligere udgivelsesår, og dette indikerer et muligt skift i mediernes framing af overvægtige.

Til gengæld er der en tydelig gevinst i framingen af forhøjet livskvalitet på tværs af DR og TV2 i 2022-2023. Dette indikeres gennem beskrivelser af vægttab, der har medført “mere overskud”, “meget mere energi” og “meget mere frihed” (bilag 1:artikel 1; bilag 3:artikel 5; bilag 2:artikel 1). I et andet eksempel beskriver en bedstemor i en case-historie, hvordan hun efter sit vægttab drømmer om at kunne “sætte sig ned på gulvet og lege med sine børnebørn” (bilag 6:artikel 3). Således frames vægttab som noget udelukkende positivt og skaber forestillingen om, at hvis man kan gennemføre et vægttab, vil der være disse gevinster ved det.

I forbindelse med frameen “Forøget livskvalitet” er der også visse steder lagt vægt på, at vægttab medfører en mental forbedring, både i form af forøget humør og glæde, hvilket relaterer sig til vores kodede frame “Forøget mental sundhed”. Desuden beskrives vægttab også med “mere selvværd”, samt at den “mentale sidegevinst var mindst lige så stor” (bilag 1:artikel 1; bilag 2:artikel 2). Derfor kan “Forøget selvværd”-frameen også siges at være en integreret del af frameingen om forøget livskvalitet. En anden frame-kategori, som også relaterer sig til forøget livskvalitet, er “Motivation og handlekraft”, idet vægttabet bliver beskrevet som medvirkende til “mere mod på livet” og har givet “motivationen til at ændre sit liv og troen på, at det kan lade sig gøre” (bilag 2:artikel 1, artikel 2). Både frame-kategorien “Forøget selvværd” og “Motivation og handlekraft” knytter sig til en mental forbedring og tydeliggør, hvordan en forøget livskvalitet bliver framet som værende både fysisk og mental.

Ved at beskrive vægttab som medvirkende til forøget livskvalitet, der både knytter sig til en fysisk og mental forbedring, og som både inkluderer forøget motivation og forbedret selvværd, bliver frameingens effekt forstærket, og dermed fremstår frameingen af vægttab i denne sammenhæng som noget udelukkende positivt. Desuden forstærker den positive frameing af vægttab implicit også den negative frameing af overvægt ved at vise, hvor positivt det er *ikke* at være overvægtig.

Forøget sundhed

En anden overvejende positiv frameing af vægttab har vi kaldt “Forøget sundhed”. Denne frame er ligesom “Forøget livskvalitet” repræsenteret i både TV2- og DR-artikler i 2022-2023 og er derfor også et væsentligt fokuspunkt i forbindelse med følgevirkningerne af vægttab. Den forøgede sundhed beskrives som en fysisk forbedring såsom at være “medicinfri” efter et vægttab (bilag 1:artikel 2). I en case-historie om en mand med livstruende overvægt fra TV2 i 2023 har vægttabet ligeledes forbedret hans fysik og vaner. Eksempelvis “sover (han, *red.*) ikke 17-18 timer som han gjorde før” og “kan nu gå 40-70 m på en god dag” (bilag 4:artikel 1). I andre artikler er den fysiske forbedring også koblet til en forøget mental sundhed, eksempelvis ved at lægge vægt på, at med en “god form, bliver man mindre træt”, og det at “sejre” med sin træning giver et mentalt boost (bilag 2:artikel 2, artikel 3). Det skal her påpeges, at vægttabets omfang varierer kraftigt blandt artiklerne, hvor der både er historier om livstruende overvægt og om en familiefar, som ønsker at “smide de overflødige kilo på maven” (bilag 2:artikel 2). Fælles for disse er dog den positive frameing af vægttab, mentalt såvel som fysisk.

De to fremherskende frame-kategorier her; “Forhøjet livskvalitet” og “Forøget sundhed” kan også siges at relatere sig til hinanden. Eksempelvis beskrives det i en artikel, at vægttabet har givet “overskud til at leve sundere” (bilag 3:artikel 5). På den måde opstår der en slags gensidig påvirkning, hvor en ændring – et vægttab – medfører en forbedring, der igen medfører mere positiv forandring. Logikken synes altså at være, at hvis man taber sig, så får man mere overskud, som giver energi til at leve sundere, og dermed kan man tabe sig endnu mere. Denne gensidige påvirkning mellem de to frames giver en indikation af, at hvis blot man taber sig, så får man det automatisk bedre, og problemerne løser sig. De to fremherskende frame-kategorier forstærker dermed også hinandens effekt.

Selvom disse to frame-kategorier som nævnt er de mest fremherskende, fandt vi også i samlingen eksempler på afvigende frames samt en udvikling, der kan udfordre den ellers positive framing af vægttab.

Afvigende frame

Frame-kategorien, som vi har valgt at kalde “Kropslig modreaktion”, fokuserer på en negativ slagside af vægttab, hvilket afviger fra de øvrige frame-kategorier. Dette kommer til udtryk i en artikel fra DR i 2022 og en artikel fra TV2 i 2023.

I artiklen fra DR i 2022 er fokus på et studie, som viser, at et vægttab medførte en halv times mere inaktivitet om dagen for deltagerne (bilag 1:artikel 5). Som det beskrives i artiklen, er dette studie med til at bryde med forestillingen om større aktivitet efter vægttab. På samme måde bryder artiklen med den ellers fremherskende positive framing af vægttab og nuancerer dermed følgevirkningerne ved et vægttab. Samme nuancering er til stede i en artikel fra TV2 om en mand med livstruende overvægt. Det beskrives blandt andet, hvordan “det store vægttab” til dels også har været udmattende, og selv siger han: “Jeg kan godt mærke, det har været fem måneder med et stort kalorieunderskud, så jeg har nogle dage, hvor jeg er meget energiforladt” (bilag 4:artikel 1). Nuanceringen viser, at vægttab ikke nødvendigvis er en nem opgave, og samtidig at følgevirkningerne ikke blot er positive.

Hvor TV2 i 2024 kun i en enkelt artikel har fremet på følgerikninger af vægttab, har DR ingen tilfælde i samme år. Sammenholder man denne udvikling med tidligere udgivesår, fremstår den manglende framing af følgerikninger af vægttab afvigende. Dette kan indikere, at mediernes fremstilling af mennesker med overvægt har ændret sig, og at der dermed er sket en “problemforskydning”, som tidligere beskrevet, hvor overvægtige ikke bliver pålagt samme individuelle ansvar som førhen. Hvordan ansvarstilskrivning og framing hænger sammen, vil vi undersøge med brug af Robert Entmans framing-begreber i følgende afsnit.

Spørgsmål 4: Hvem tilskriver DR og TV2 ansvaret for overvægt og vægttab?

Nedenstående tabel er udformet ud fra Brookes og Bakers tre indkredsede frames; den samfunds-individ-, og biologiorienterede frame, som vi har udfoldet i et tidligere afsnit (Jævnfør teori, s. 13). Tabellen er inddelt efter, hvilke af de tre framing-kategorier, der optræder i henholdsvis DR og TV2’s artikler i alle udgivesårene, samt hvor mange gange de pågældende frames er til stede. Grundet at vores empiri bygger på en randomiseret udvælgelsesproces, vil visse artiklers framing ikke passe med de tre frame-kategorier. I disse tilfælde har vi derfor kaldt framen for “afvigende”. I følgende afsnit vil vi udfolde vores analyse af tilstedeværelsen af de tre frame-kategorier i artiklerne.

Tabel 3: *Ansvar i forhold til overvægt ifølge medierne*

DR2022		TV22022	
Problemansvar	Løsningsansvar	Problemansvar	Løsningsansvar
1 Samfund	Samfund	1 Biologi	Biologi
2 Samfund	Samfund	2 Individ	Individ
3 Individ	Ingen	3 Individ	Ingen
4 Individ	Ingen	4 Biologi	Individ
5 Biologi	Individ	5 Biologi	Samfund/individ
DR2023		TV22023	
Problemansvar	Løsningsansvar	Problemansvar	Løsningsansvar
1 Individ	Samfund	1 Individ	Individ
2 Samfund	Samfund/individ	2 Individ	Individ
3 Samfund	Samfund	3 Individ	Biologi
4 Individ	Samfund	4 Miks af alle	Miks af alle
5 Individ	Samfund	5 Biologi	Biologi
DR2024		TV22024	
Problemansvar	Løsningsansvar	Problemansvar	Løsningsansvar
1 Samfund	Samfund	1 Individ	Biologi
2 Individ	Samfund	2 Afvigende frame	Ingen
3 Samfund	Individ	3 Samfund	Individ
4 Individ	Individ	4 Afvigende frame	Samfund
5 Miks af alle	Samfund	5 Samfund	Individ

Problemansvar DR	Løsningsansvar DR	Problemansvar TV2	Løsningsansvar TV2
Samfund	Samfund	Samfund	Samfund
6	9	2	1
Individ	Individ	Individ	Individ
7	3	6	6
Biologi	Ingen	Biologi	Ingen
1	2	4	2
Miks af alle	Miks af alle	Miks af alle	Miks af alle
1	0	1	1
Afvigende frames	Samfund/individ	Afvigende frames	Samfund/individ
0	1	2	1
15	15	15	Biologi
			4
			15

Hvem tilskriver medierne ansvaret for problemet?

Ud fra vores sample bliver det klart, at den individorienterede frame er den mest dominerende, fordi problemansvaret for overvægt i både TV2 og DR's artikler i årene 2022-2024 overvejende bliver pålagt individet. Vi har, som man kan udlede af Tabel 3, talt syv tilfælde af den individorienterede frame blandt DR's artikler. Et eksempel på brugen af denne frame er, når journalisten hæfter sig ved en persons livsstil og altså derigennem tydeliggør individets ansvar: "Vi kan for eksempel ikke regulere, hvor meget rødvin man som voksen drikker. Vi kan sætte ind med forebyggelse, men det er til syvende og sidst den enkeltes beslutning, siger Sisse Marie Welling" (bilag 5:artikel 2). Et fokus på individet er ligeledes dominerende blandt TV2's artikler, hvor vi har talt seks tilfælde af den individorienterede frame (Tabel 3). På baggrund af analysen af vores sample tyder noget altså på, at der er en tendens i medierne til at tilskrive individet ansvaret for deres overvægt i de fleste af tilfældene, hvilket også er i overensstemmelse med Brookes og Bakers studie (Jævnfør teori, s. 13).

Den individorienterede frame i DR-artiklerne er dog skarpt efterfulgt af den samfundsorienterede frame, som forekommer i seks tilfælde (Tabel 3). Den kommer til udtryk ved en direkte anerkendelse af samfundets ansvar via et citat fra en kilde: "Det er et samfundsproblem, fordi overvægt i høj grad er genetisk bestemt, og vi har udviklet et samfund, hvor der er utrolig let adgang til sukker og fedt og inaktivitet" (bilag 5:artikel 1). Den samfundsorienterede frame er i modsætning til DR's artikler ikke så fremtrædende blandt TV2's artikler, hvor den kun fremgår i to tilfælde.

Vi forestiller os, at forskellen muligvis kan skyldes DR's position som public service-medie, hvor DR skal appellere og oplyse borgerne frem for at pleje kommercielle interesser, og hvor DR samtidig har en selvforståelse som samfundets brandalarm, hvor fokus særligt er på strukturelle problemer på et samfundsmæssigt niveau (Jævnfør teori, s. 5). På trods af at TV2 stadig betegnes som et public service-medie, vil vi ud fra vores sample sige, at TV2 plejer sine kommercielle interesser, der skal skabe tilfredsstillende interesse på mediets hjemmesider og trafik i form af clicks på artikler. For at få flere til at læse deres artikler benytter TV2 sig generelt af mere kulørt sprog og skarpe rubrikker (Jævnfør analyse, s. 24).

Til gengæld er den biologiorienterede frame næst efter individ-rammen den mest benyttede i tilskrivningen af ansvar af overvægt hos TV2 og kan tælles fire gange i vores sample af 15 artikler. Det står i kontrast til DR's brug af den biologiorienterede frame, der kun optræder en enkelt gang. DR's begrænsede brug af den biologiorienterede frame går umiddelbart imod Brookes og Bakers argument om, at den biologiorienterede frame har vundet indpas, når det kommer til at skildre ansvarsforholdet i forbindelse med overvægt (Jævnfør teori, s. 15). Dog har vi modsat Brookes og Baker opdelt ansvarsforholdet i henholdsvis problemansvar og problemløsning, hvorfor den biologiorienterede frame fortsat godt kan være fremherskende, når vi kigger på løsningsansvaret.

Hvem tilskriver medierne ansvaret for løsningen af det pågældende problem?

En anden måde at anskue mediernes framing på med afsæt i Robert Entmans framing-begreber er ved at undersøge, hvem medierne tilskriver ansvaret for en løsning på det pågældende problem. Eksempelvis kan et problem godt ligge hos individet, men hvis de ikke bliver tilskrevet løsningsansvaret af medierne, så frafalder en del af det overordnede ansvar. I en artikel fra DR i 2024 bliver det eksempelvis forklaret, at "Selvom den enkelte har hovedansvaret for sin egen sundhed, så er samfundet ansvarlig for at skabe gode rammer for folkesundheden" (bilag 5:artikel 2). På den måde kan individet godt blive tilskrevet ansvaret for sin sundhed, mens det derimod er samfundet, som bliver tilskrevet ansvaret for at løse individets problem. I de tilfælde kan mediernes framing altså opfattes som en måde at tilskrive samfundet et medansvar for problemet.

I framingen af løsningsansvaret har de to medier i vores sample ret forskellige udgangspunkter. Blandt DR's artikler er den samfundsorienterede frame mest dominerende, hvorimod den kun fremgår én gang blandt TV2's artikler (Tabel 3). Til gengæld framer TV2 i særlig grad på individets løsningsansvar – i alt seks gange – hvilket er omvendt hos DR, hvor den individorienterede løsningsframe kun forekommer i tre tilfælde (Tabel 3). Fælles for de to medier er dog, at der i to tilfælde hos dem hver er et fuldstændigt fravær af frames, som relaterer sig til et løsningsansvar (Tabel 3). Fraværet af løsningsansvar gør, at fokuset på problemet i de pågældende artikler bliver forstærket. I tre ud af fire af disse artikler bliver problemet framet som individorienteret, og når der samtidig er en mangel på et løsningsansvar, falder ansvaret implicit tilbage på individet i disse tilfælde. Dette forstærker altså framingen af individet som overordnet ansvarlig for problemet.

En anden vigtig observation i vores sample er forekomsten af den biologiorienterede frame blandt TV2's artikler. Her bliver framen brugt som en løsning i fire tilfælde på tværs af udgivelsesårene. Den biologiorienterede frame er den af de tre frame-kategorier, som fraskriver individet mest ansvar i relation til problemløsningen, idet løsningen er en form for medicinsk behandling, og individet dermed ikke selv kan gøre noget. For eksempel beskrives det i en artikel fra TV2 2023: "Nogle mennesker har bare brug for flere hormoner for at føle mæthed" (bilag 4:artikel 5). Yderligere fraskrives individet ansvaret i de artikler, hvor både problemet og løsningen er biologiorienteret, hvilket er tilfældet i to af TV2's artikler (Tabel 3).

Selvom vores undersøgelse er en kvalitativ analyse, hvorfor vi ikke kan tale om generelle udviklingstendenser, nuancerer vores fund stadig Brookes og Bakers pointe om, at den dominerende frame i vestlige mediers fremstilling af overvægt hidtil har været karakteriseret ved den individorienterede frame (Jævnfør teori, s. 13). Ved at undersøge henholdsvis problem- og løsningsansvar adskilt, tegner der sig et billede af en mere kompleks og varieret brug af de tre fremherskende frames i DR- og TV2-artiklerne.

Kombination og kompleksitet

Indtil nu har vi behandlet mediernes tilskrivning af ansvar og løsning på problemet adskilt. Vores undersøgelse viser dog også, at hvis man sammensætter de to til et overordnet ansvar, differentierer DR og TV2 her.

Overordnet set differentierer TV2 i langt højere grad mellem, hvem der er ansvarlig for problemet, og hvem der er ansvarlig for løsningen på problemet. Det eneste tilfælde, hvor begge ansvar tilskrives den samme aktør, er i forbindelse med den individorienterede frame, som fremgår i alt tre gange (Tabel 3). Anderledes gør det sig gældende i DR's artikler, hvor den samfundsorienterede frame dominerer i både problemansvaret og løsningsansvaret. Samtidig tilskrives samfundet ansvar for både problemet og løsningen flest gange – i alt i fire tilfælde (Tabel 3). I enkelte tilfælde fra både TV2 og DR er der dog også eksempler på, at løsningsansvaret tilskrives både individet og samfundet (Tabel 3).

Overordnet tyder den generelle differentiering af frames i problem- og løsningsansvar på, at medierne i de udvalgte udgivelsesår også framer en mere kompleks opfattelse af overvægt, hvor flere faktorer kan være årsagen samt fungere som løsning på problemet. Dette tydeliggøres yderligere i enkelte tilfælde fra både DR og TV2, hvor alle tre fremherskende frame-kategorier er til stede. Disse tilfælde har vi navngivet ”Miks af alle”. Et eksempel på dette er: “Når flere rammes af overvægt, skyldes det et komplekst samspil mellem gener, livsstil og det omgivende samfund.” (bilag 4:artikel 3). Denne type framing er også et eksempel på “konkurrerende frames” (Jævnfør, s. 8), der gør framing-effekten af den enkelte frame svagere. Et andet slående eksempel i denne sammenhæng viser også, hvordan befolkningens opfattelse af ansvaret for overvægt kan være anderledes end de egentlige årsager. Det ses bl.a. i en DR-artikel, hvor journalisten benytter tidligere formand for ngo'en Adipositasforeningen, Per Nielsen, til at forklare, at der er en misforstået opfattelse af årsagen til overvægt: “Ifølge ham tror mange børn, at det er deres egen skyld, at de udvikler overvægt. – Men det er jo langt fra tilfældet. Det er jo både genetik, biologi, miljø og social arv, der spiller ind” (bilag 5:artikel 5).

Delkonklusion

I vores optælling af DR og TV2's ordvalg i artikler fra udgivelsesårene 2022-2024 fandt vi brug af værdiladede ord, der understøtter en specifik framing af overvægt, som tydeliggør journalistens vurdering baseret på en kulturel og social bias. I vores undersøgelse af mediernes beskrivelse af overvægt fandt vi, at overvægt frames overvejende negativt og stemples som et “problem”. Samtidig frames vægttab som noget overvejende positivt, hvilket forstærker effekten af den negative framing af overvægt.

Desuden peger vores sample på, at individet fortsat bliver tilskrevet en stor del af ansvaret i forbindelse med overvægt, hvilket er i overensstemmelse med Brookes og Bakers studie. Dog fandt vi også, at der samtidig er flere eksempler på, at DR og TV2 i deres ansvarstilskrivning i relation til overvægt også pådutter både samfundet og biologien et medansvar. Det skaber en nuancering af ansvaret for overvægt, der altså i flere tilfælde tilskrives en spredt aktørgruppe frem for blot individet. Men hvordan hænger mediernes ansvarstilskrivning sammen med stigmatisering af overvægt?

Diskussion

Problematikken ved problematiseringen af overvægt

Som vi med vores analyse blandt andet peger på, framer medierne overvægt som noget overvejende negativt. Man kan i den sammenhæng stille sig kritisk over for flere ting. Først og fremmest bør man overveje, hvorvidt mediernes fremstilling af overvægt er nuanceret nok, eller om framingen blot maler et unuanceret billede af overvægt og dermed er medskyldig i en stigmatisering af en hel befolkningsgruppe. I vores kodningsarbejde fandt vi, at den hyppigst brugte frame i relation til overvægt var “Dårligt helbred”, som endvidere kunne kobles til framen “Sundhedsfare”. Vores analyse pegede altså på, at medierne sidestiller overvægt med noget usundt, der kan lede til en lang række livstilssygdomme og for tidlig død. Det er dog i den sammenhæng relevant at overveje, om mediernes problematisering af overvægt er proportionel med det problemomfang, som overvægt *faktisk* udgør – også sammenholdt med andre sundhedsrelaterede emner såsom rygning, alkoholforbrug, solbadning osv.

Ifølge rapporten “Danskernes Sundhed 2023” fra Statens Institut for Folkesundhed SDU udgør bmi-kategorien “svær overvægt” en sundhedsfare og kan resultere i følgesygdomme og for tidlig død (Jensen et al. 2023:77), mens et dansk studie fra 2016 samtidig peger på, at personer, der har en bmi på 27 og dermed kan betegnes som let overvægtige, i gennemsnit lever længere sammenholdt med både normalvægtige og undervægtige (Afzal et al., 2016). Public service-medierne bør især holde sig sådanne nuancer for øje i framingen af overvægt. Der er eksempelvis forskel på at være en familiefar, der gerne vil tabe et par kilo på maven, kontra en person, der har en alvorlig spiseforstyrrelse med overspisning, som kan have en dødelig udgang.

Det er vigtigt, at disse forskelle bliver skrevet frem i mediernes dækning af overvægt, så medierne videregiver et retvisende billede af overvægt og ikke blot reproducerer stereotype forestillinger, der kan lede til stereotypisering af mennesker med overvægt.

Journalistikkens ambivalens

Da dækningen af overvægt er forbundet med en vis form for ambivalens, stiller det samtidig journalisten i et etisk dilemma: For skal journalistikken ufortrødent dække et – i forvejen meget veloplyst problem – hvis det samtidig medvirker til en stigmatisering af en befolkningsgruppe? Man kan argumentere for, at overvægt udgør en sundhedsrisiko, som befolkningen ud fra et folkesundhedsperspektiv har krav på at blive oplyst om. Forskning peger på, at medierne er den helt centrale udbredelseskanal for befolkningens viden om sundhed (Schwarz et al., 2023), hvilket taler for mediernes fortsatte berettigelse og endda pligt til at dække området. Som tidligere beskrevet, har medierne en dagsordensættende funktion og spiller en vigtig rolle i den offentlige debat (Jævnfør teori, s. 5). Qua deres position som en selvstændig samfundsinstitution har de også pligt til at oplyse korrekt og nuanceret. At afdække et vidensområde nuanceret er ikke blot en etisk forpligtelse, fordi det er en mere faktuel korrekt gengivelse af virkeligheden, men også fordi man hermed undgår at reproducere skadelige stereotyper. Man kan diskutere, hvorvidt DR og TV2's brug af værdiladede ord frem for kliniske betegnelser medvirker til en mindre saglig videreformidling af sundhedsoplysninger, der tjener den offentlige interesse bedst muligt.

Årsagen til, at DR og TV2 alligevel bruger værdiladede ord, kan dog muligvis forklares med henvisning til kriteriet om nyhedsværdier. Alle nyhedsmedier følger en række nyhedskriterier; aktualitet, væsentlighed, sensation, identifikation og konflikt (Nielsen, 2020:12) for at sikre, at en given historie har en "nyhedsværdi" (Green-Pedersen, 2016:89). Af den grund kan man også argumentere for, at det journalistiske arbejde rummer mere end pligten til udelukkende at formulere sig fagligt og neutralt. En fare ved en sådan stræben efter objektivitet er, at det udvander journalistikkens fængende karakter – for skal den ikke også kunne underholde, provokere og involvere sig i den offentlige meningsdannelse? Så selvom man kan kritisere DR og TV2 for at reproducere en stereotyp opfattelse af mennesker med overvægt – både ved at frame overvægt negativt samt gennem brugen af værdiladede ord – er det også svært at forestille sig en journalistisk praksis uden nogen form for værdiladning.

Værdiladning i journalistisk formidling er en måde at “fange læseren” på og skabe identifikation, hvilket bliver svært, hvis man i enhver formulering skal forholde sig klinisk og efterstræbe neutralitet. Desuden er værdiladede ord også et udtryk for journalistens (u)bevidste kulturelle og sociale bias, som Vivian Burr beskriver det (Jævnfør teori, s. 6). Burr påpeger, at vores virkelighedsforståelse og viden bliver skabt i sociale processer og dermed kan “fælles” sandheder – eksempelvis en problematisering af overvægt – fastholdes og videreføres i medierne gennem journalistens ordvalg (Jævnfør teori, s. 6). Så uanset hvor neutral en journalistisk formidling ønskes at være, vil en gengivelse af virkeligheden ifølge socialkonstruktionismen altid være konstrueret og dermed biased. Det vil sige, at selvom brugen af værdiladede ord er problematisk, fordi den ud fra vores analytiske pointer er meddelagtig i en negativ framing af overvægt, så er det tæt på umuligt at forestille sig journalistik uden værdiladning.

Er der sket en problemforskydning?

Selvom medierne i alle udgivelsesårene på nær TV2-artikelgruppen fra 2024 sidestiller overvægt med dårligt helbred og sundhedsfare, bemærkede vi dog også i vores analyse en voksende brug af samfundsstigma-rammen i de seneste udgivelsesår 2023 og 2024. Dette kan som nævnt tidligere fortolkes som en form for “problemforskydning”, hvor det fremhævede “problem” i relation til overvægt også fokuserer på de sociale konsekvenser, som mennesker med overvægt oplever. Dertil fremstilles personer med overvægt i højere grad som ofre for det omkringliggende samfunds fordømmelse. Det er dog en sandhed med moderationer.

For selvom artiklerne måske nok retter den løftede pegefinger mod det omkringliggende samfunds stigmatisering af mennesker med overvægt, bliver case-personerne samtidig tildelt den aktive rolle i opgøret med stigmatiseringen: De skal “være modige” og deltage i billedbank (bilag 3:artikel 2), trods frygten for at træne i fitnesscenter (bilag 6:artikel 3) eller turde offentliggøre sit vægttal med følgere på sociale medier (bilag 6:artikel 5). Så selvom der i disse eksempler er større fokus på samfundets rolle i stigmatiseringen af personer med overvægt, er det fortsat individets ansvar at gøre op med problemet. Indikatorerne på mediernes problemforskydning understøttes også af en fraværende framing af følgevirkningerne af vægttab i DR og TV2’s artikler fra 2024.

Det er relevant at hæfte sig ved, fordi forskydningen muligvis indikerer, at mediernes fremstilling af overvægt er blevet mere nuanceret, både ved ikke udelukkende at frame overvægt som noget negativt og samtidig ikke fremhæve gevinsten ved et vægttab. Med samfundsstigma-rammen stiller artiklerne skarpt på, at sundhedsfaren, der relaterer sig til overvægt, også kan ligge i at være overvægtig i et samfund, der idealiserer den tynde krop. Men er denne problemforskydning også et udtryk for mindre stigmatisering, hvis individet bliver tilskrevet mindre ansvar? Ikke nødvendigvis.

Hvem har ansvaret?

I vores framing-analyse fandt vi, at Brookes og Bakers tre fremherskende frames; den individ-, samfunds-, og biologiorienterede, også var de mest fremherskende blandt DR og TV2's artikler. Desuden fandt vi blandt TV2's artikler en hyppigere brug af den biologiorienterede frame, som stemmer overens med Brookes og Bakers pointe om, at den biologiorienterede frame er fremvoksende i medierne (Jævnfør teori, s. 15). Som tidligere nævnt pointerer de i den forbindelse, at fremkomsten af flere biologiorienterede frames fraskriver individet en del af ansvaret for problemet med overvægt og påstår, at framens mindre ansvarstilskrivning på individet er lig med mindre stigmatisering.

I kraft af vores analysefund har vi dog opdaget, at der i forhold til stigmatiseringsspørgsmålet er forskel på, om den biologiorienterede frame bliver brugt i relation til tilskrivningen af problemansvar *eller* løsningsansvar. I forbindelse med at frame problemansvaret som biologiorienteret fraskrives individet ansvaret allerede i årsagsforklaringen, idet problemet med overvægt så skal findes i individets biologi og ikke i sine egne handlinger. Hvorimod hvis løsningsansvaret frames som biologiorienteret, fremstår det som et behandlingsforslag, der i sidste ende stadig er op til individet at handle på. Eksempelvis er det i de fleste af artiklerne fra vores empiri en bestemt type medicin, der fungerer som det biologiorienterede behandlingsforslag. På den måde er det ikke individets ansvar at "opfinde" løsningen, men det er trods alt stadig individets ansvar at gøre brug af den tilbudte behandling. Det kan potentielt lede til et større samfundspres på individet, som forventes at tage medicinen for at løse problemet, hvilket yderligere leder til potentiel stigmatisering i de tilfælde, hvor individet *ikke* vil tage medicin.

Hvis man skal anskue den biologiorienterede frame ud fra et stigmatiseringsperspektiv, kan man sige, at framen fortsat fastholder personer med overvægt i en udgruppe, men via tilbuddet om medicinsk behandling tilbyder disse personer adgang til indgruppen (Jævnfør teori, s. 11). Hvor man i den individorienterede frame er overladt komplet til sig selv, fungerer den biologiorienterede frame altså som en håndsrækning, der aktivt skal bruges af individet for at have en virkning. Det vil sige, at det eneste, som reelt adskiller den biologiorienterede og individorienterede frame i forbindelse med løsningsansvaret, er, hvorvidt præparatet til at opnå vægttab kommer udefra eller fra individets selv, men vægttabet skal fortsat ske uanset hvad.

Selvom man kan argumentere for, at individet fraskrives en større del af ansvaret, når den biologiorienterede frame bruges som årsag til problemet, fastholdes individet alligevel i udgruppen. Den primære forskel er blot, at det ikke er individets *egen* skyld, men biologien, der gør, at individet er placeret i udgruppen. Faktum er dog stadig, at individet *er* en del af udgruppen.

En anden dimension af stigmaperspektivet er, at personer med overvægt formentlig først accepteres som en del af indgruppen, når deres “visibilitet” – det vil sige de karakteristika, som gør dem til en udgruppe – ændrer sig (Jævnfør teori, s. 11). Her kan man også argumentere for, at personer med overvægt er i en særligt udsat position for stigmatisering, idet deres “visibilitet” er *så* synlig. De bærer rundt på det, som Goffman kalder “stigmata” – altså de afvigende karaktertræk, som er årsagen til deres eksklusion – uden mulighed for at skjule eller afklæde sig deres “andethed” (Jævnfør teori, s. 11). Vejen ud af stigmatisering for personer med overvægt gennem den biologiorienterede frame synes derfor at være en længere proces, idet de i princippet først skal gennemføre et vægttab for at inkluderes i indgruppen og undgå stigma. Man kan af samme grund sætte spørgsmålstegn ved, om den biologiorienterede frame reelt skaber mindre stigmatisering, som Brookes og Baker ellers foreslår i deres forskning.

Kan samfundsrammen nedbringe stigma?

I forbindelse med stigmatisering finder vi det mere sandsynligt, at den samfundsorienterede frame kan nedbringe stigma. Dette skyldes, at der automatisk sker en inklusion af udgruppen til indgruppen, når man gør problemet med overvægt til et samfundsanliggende. Det giver indikationer af, at “vi er én stor gruppe, som i fællesskab må løse sundhedsproblemer”, hvilket udfordrer den “symbolic frontier”, hvor der konstitueres et “os” og et “dem” (Jævnfør teori, s. 11).

En automatisk udvidelse af indgruppen ved inklusion af personer med overvægt nedbryder altså den ellers eksisterende kategorisering af “os; de normalvægtige” og “dem; de overvægtige”, og i stedet opstår en samlet gruppe med et fælles mål, der skal sikre folkesundheden. Samtidig sætter man ansvaret uden for individet, modsat den biologiorienterede frame, hvor forandringen stadig skal ske i individets krop. Man kan derfor argumentere for, at den samfundsorienterede frame er den mest konkrete vej til at nedbringe stigmatisering af personer med overvægt. I den samfundsorienterede frame er det samtidig ikke så afgørende for stigmatiseringen, om framen benyttes i problem- eller løsningsansvaret, fordi der, så snart en inklusion i indgruppen finder sted, vil opstå en mulighed for at nedbringe stigma. Dog vil den samfundsorienterede frame have størst gennemslagskraft mod stigmatisering, hvis den kombineres i både problem- og løsningsansvaret, fordi individet på den måde fuldkommen fraskrives ansvaret, hvilket vi i vores analyse faktisk fandt var tilfældet i fire af DR’s artikler.

Man kan dog også modsat argumentere for, at en samfundsorienteret frame ikke nødvendigvis har det ønskede udfald, blot fordi framen skaber mulighed for inklusion. Det kræver igen højst sandsynligt en længere proces, hvor den samfundsorienterede frame i højere grad anvendes i medierne, såvel som at framen skal indlejres i opfattelsen af overvægt hos befolkningen. Selvom der er gode argumenter for, at den samfundsorienterede frame er den bedste måde at nedbringe stigma af mennesker med overvægt på, ville en udelukkende brug af denne frame medvirke til en ensidig dækning af overvægt. Vores orientering i forskningsfeltet tegnede et billede af, at vestlige medier overvejende gør brug af den individorienterede frame, og forskere efterspørger i den forbindelse en mere varieret dækning af overvægt: “[...] more balanced reporting of the influence levels of health responsibility would be desirable” (Temmann et al., 2022:834).

Det vil sige, at selvom den samfundsorienterede frame potentielt kan nedbringe stigmatisering, er det ikke nødvendigvis fordelagtigt at erstatte den nuværende dominerende individorienterede frame med den samfundsorienterede. Man kan derfor argumentere for, at uanset hvad, så vil en ensidig fremstilling af mennesker med overvægt have konsekvenser. På den ene vil en ensidig individorienteret framing medvirke til stigmatisering af en befolkningsgruppe med afsæt i en kulturel bias. På den anden side vil en dominerende brug af den samfundsorienteret frame meget vel kunne nedbringe stigma, men til gengæld vil den ensidige brug af denne frame gå i mod public service-mediernes forpligtelse til at være saglige og upartiske.

Selvom den samfundsorienterede frame altså har en fordel i relation til stigmatisering, som den individorienterede ikke har, så vil det altid kompromittere det journalistiske arbejde, når et emne bliver dækket ensidigt. Uden at gøre sig til dommer over problemet med overvægt kan man i hvert fald ud fra vores analysefund argumentere for, at årsagen til overvægt muligvis skal findes i en vekselvirkning mellem de tre aktører; individ, samfund og biologi, og ansvaret har derfor også bedst af at blive tilskrevet flere aktører. Dette falder i tråd med den journalistiske norm om at dække alle sider af en sag. Det er således ikke journalistens ansvar, *hvad* befolkningens opfattelse af overvægt skal være, men i stedet at fremlægge den viden, der er på området, således at der informeres nuanceret og sagligt om emnet.

Konklusion

På baggrund af vores undersøgelse af DR og TV2 i udvalgte udgivelsesår kan vi konkludere, at de to medier problematiserer overvægt med en overvejende negativ framing. Det kan vi udlede på baggrund af eksempler på værdiladede ord, der er udtryk for journalistens subjektive vurdering af overvægt samt i forbindelse med beskrivelserne af henholdsvis konsekvenserne ved overvægt og gevinsterne ved væggtab. DR og TV2's negative fremstilling af overvægt er ikke omkostningsfri, idet de qua deres institutionelle funktion har en reel indflydelse på den offentlige dagsorden og meningsdannelse. Det er derfor heller ikke uden betydning, hvilke aktører der tilskrives et ansvar i forbindelse med overvægt. Vores analyse peger på, at individet bliver tilskrevet det tungestvejende ansvar, og i kombination med den øvrige negative fremstilling kan artiklernes framing lede til stigmatisering af mennesker med overvægt. Selvom Brookes og Baker foreslår, at den biologiorienterede frame skaber mindre stigmatisering end den individorienterede, argumenterer vi for, at den samfundsorienterede frame i endnu højere grad nedbringer stigmatisering. Det betyder imidlertid ikke, at det ville være fordelagtigt, at medierne i fremtiden kun benytter den samfundsorienterede frame i dækningen af overvægt, fordi en ensidig framing altid vil have konsekvenser for det journalistiske arbejde. I stedet vil vi vurdere, at fremstillingen af overvægt vil have gavn af en kombineret brug af de tre fremherskende frames for at sikre en alsidig og saglig formidling.

Litteraturliste

Afzal, et al. (2016): “Change in Body Mass Index Associated With Lowest Mortality in Denmark, 1976-2013”. *Jama*.

Baker et al. (2020): “Changing frames of obesity in the UK press 2008-2017”. *Social Science & Medicine*. Volume 264.

Baker P. og Brookes, G. (2021): *Obesity in the news - Language and Representation in the Press*. Cambridge University Press. Lancaster University.

Blach-Ørsten, M. og Willig, I. (2016): “Det danske mediesystem” i *Medier, Politik og Samfund*. Hans Reitzel Forlag, København.

Burr, V. (1995): *An Introduction to Social Constructionism*. Routledge. London.

Dansk Online Index, april 2024.: Toplisten [online] Tilgængelig på: <https://e-public.gemius.com/dk/rankings/447> [besøgt 25.05.2024].

Den Danske Ordbog, n.d.: *Værdiladet* [online ordbog] Tilgængelig på: <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=værdiladet> [besøgt 24.05.2024].

Elmelund-Præstekær, C. og Hopmann, D. (2016): “Nyhedsdækning og politik” i *Medier, politik og samfund*. Hans Reitzels Forlag, København.

Entman, R. (1993): “Framing: Toward Clarification of a Fractured paradigm”. *Journal of Communication*. Volume 43, issue 4. Northwestern University

Goffman, E. (1974): *Stigma: Notes on the management of spoiled identity*. New York: Aronson.

Green-Pedersen, C. (2016): “Partierne og medierne ” i *Medier, Politik og Samfund*. Hans Reitzel Forlag, København.

Hall, S. (2013): “The Spectacle of the Other” i *Representation*. Second Edition. Sage. London

Hallin, D. og Mancini, P. (2004): *Comparing Media Systems: Three models of media and politics*. Cambridge University Press.

Hilton et al. (2012): “Escalating Coverage of Obesity in UK Newspapers: The Evolution and Framing of the “Obesity Epidemic” From 1996 to 2010”. *Obesity*. Volume 20, Issue 8

Hjarvard, S. (2016a): “Teori og historie” i *Medialisering. Mediernes rolle i social og kulturel forandring*. 1. udgave. Hans Reitzels Forlag.

Hjarvard, S. (2016b): “Medialisering af politik og samfund” i *Medier, Politik og Samfund*. Hans Reitzel Forlag, København.

Humprecht et al. (2022): “Media Systems in the Digital Age: An Empirical Comparison of 30 Countries”. *Journal of Communication*. Volume 72, Issue 2

Jensen et al. (2024): “Danskernes sundhed 2023”. Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Kulturministeriet n.d. Bekendtgørelse af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed m.v. [online] Tilgængelig på: <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2020/1350> [besøgt 26.05.2024]

Kulturministeriet n.d. Mere om medier [online] Tilgængelig på: <https://kum.dk/kulturomraader/medier/mere-om-mediemarkedet> [besøgt 24.05.2024].

Nielsen, R. K. (2020): *Hvad skal vi med nyhederne?* (1st ed.). Informations Forlag.

Schwarz et al. (2023): “The Global Study of COVID News: Scope, Findings, and Implications of Quantitative Content Analyses of the COVID-19 News Coverage in the First Two Years of the Pandemic”. *Health Communication*.

SDU (6. marts 2024): Hver tredje dansker vil have svær overvægt i 2024 [online] Tilgængelig på: https://www.sdu.dk/da/sif/ugens_tal/ut_10_hver_tredje_dansker_vil_have_svaer_overvaegt_i_2024 [besøgt 25.05.2024].

Slothuus, R. (2016): “Framing og politisk holdningsdannelse” i *Medier, Politik og Samfund*. Hans Reitzel Forlag, København.

Stibbe, A. (2015): *Ecolinguistics: language, ecology and the stories we live by*. Routledge, London; New York.

Temmann et al. (2022): “A Systematic Review of Responsibility Frames and Their Effects in the Health Context”. Journal of Health Communication, 26:12, 828-838, DOI:10.1080/10810730.2021.2020381

WHO (6. maj 2010): “A healthy lifestyle – WHO recommendations” [online] Tilgængelig på: <https://www.who.int/europe/news-room/fact-sheets/item/a-healthy-lifestyle---who-recommendations> [besøgt 25.05.24]

Kildeliste

Kontaktede kilder

Navn	Titel	Kontaktoplysninger
Lene Bull Christiansen	Kønsforsker ved RUC	+45 50 90 88 45, +45 46 74 24 46 bull@ruc.dk
Janne Bruvold	Presseansvarlig i Landsforeningen for spiseforstyrrelser	+45 51 17 75 78 Janne@spiseforstyrrelse.dk
Sabine Elm Klinker	Repræsentant i Ethiske Charter fra Landsforening	+45 24 41 06 55 sk@spiseforstyrrelse.dk
Inger Bols	Diætist	+45 25 33 81 66
Jesper Thomsen	Adm. Direktør i Unique Model	+45 33 46 05 01
Mathilde Mogensen	Adm. Direktør i Le management	mathilde@lemanagement.dk
Bente Lundquist	Adm. Direktør i Scoop Models	bente@scoopmodels.com
Cecilie Thorsmark	Adm. direktør for CPH FW	+45 70 77 72 77
Camilla Lilleøre	Diætisthuset	+45 82 82 98 47
Sarah Boss	Pressechef i Psykiatrifonden	+45 23 71 26 88

Randi Tobberup	Klinisk diætist ved AAU	+ 45 97 66 35 70
Carina Risvig Hamer Rasmus Grønved Nielsen Peter Pagh	Jurister med specialisering i forvaltningsret. Lektorer ved KU	+45 35 33 03 67 +45 21 74 92 03 +45 35 32 31 27 eller +45 21 82 00 38
Heidi Amalie Rosendahl Jensen Andrea Huber Jezek Michael Davidsen Ola Ekholm Anne Illemann Christensen	Forskere på rapporten “Danskernes sundhed 2023”	+45 65 50 77 92 +45 65 50 78 81 +45 55 50 77 88 +45 65 50 77 72 +45 65 50 77 73

Kontaktede modeller

Navn	Modelbureau	Gik for: (Brands)	Kontaktoplysninger (instagram-tags)
Monica Abel	Unique Models	Aeron Baum und Pferdgarten Mark Kenly Remain Stine Goya	@monicaabel
Cecilie Højmann Hansen	Unique Models	Aeron Forza collective J.Lindeberg TG Botanical The Garment Herskind	@ceciliehojmann
Sarah Joseph Jensen	Unique Models	Aeron Han Kjøbenhavn	@sarah__jensen__

Sucad	Unique Models	Alpha Baum und Pferdgarten Mark Kenly	@suucad
Josefine Lynderup	Unique Models	Baum und Pferdgarten Forza collective Gestuz	@josefinelynderup
Vigga Lindvig Baandrup	Unique Models	Baum und Pferdgarten Forza collective J.Lindeberg Lovechild Mark Kenly Stine Goya TG Botanical	@viggalb
Vilma Demant Friedländer	Unique Models	Forza collective Gestuz J.Lindeberg TG Botanical	@vilmafriedland
Hannah Gulstad Ravn	Unique Models	J.Lindeberg	@hannah.ravn
Nikita Gnetnev	Unique Models	Mark Kenly	@ niki_gnetnev
Mille Mary	Unique Models	TG Botanical	@ millemaryvistrupst aehr
Christian Frederiksen	Unique Models	Henrik Vibskov	@ christian_frederiks en_1
Sophie Rask	Unique Models	Moncler	@ sophierask

Mille Klan	Le management	Nicklas Skovgaard Forza Collective Rolf Ekroth Vain J. Lindeberg TG Botanical	@milleklan
Josefine Jensen	Le management	Alectra Aeron	@josefinejean
Clara Dibbern	Le management	Forza Collective Saks Potts Aeron Vain Stine Goya TG Botanical Gestuz	@clara_dibbern
Ploy	Le management	Won Hundred Rolf Ekroth Henrik Vibskov Marimekko	@sugarjanry_0120
Cheikh Loum	Le management	Won Hundred Rolf Ekroth Mfpen Han Kjøbenhavn	@sher98loum
Peter Jaaks	Le management	Won Hundred Rolf Ekroth Vain Henrik Vibskov Mark Kenly	@peterjaaks1

Filippa Mia	Le management	Saks Potts Alpha	@filippamiafrisch
Celina Fagerdal	Le management	Aeron J. Lindeberg Opérasport TG Botanical	@celinafagerdal
Liva Borre	Le management	Opérasport	@liva_borre
Jai Younes	Le management	Han Kjøbenhavn	@jaiyounes

Potentielle kilder

Navn	Titel	Kontaktoplysninger
Clara Nielsen	Hovedaktørerne bag ”Den alternative modeuge”	afw.cph@gmail.com (koncernen)
Heidie Lykke	Modedesigner/forkæmper for større (krops)diversitet i modebranchen	+45 72 40 00 10 hello@lykkelandatelier.com
Olivia Dahl	Sociolog og forsker på handicapområdet	+45 35 32 56 75 odn@soc.ku.dk
Asta Veisig Baggesen	Lektor ved KEA	+45 26 59 04 10
Marie Bjerre	Ligestillingsminister	+45 72 28 24 00

Logbog

Uge 6

- Begreber, vi har brugt i vores litteratursøgning:
  - Diversity washing
  - Woke washing
  - Size appropriation

Vi har undersøgt følgende:

- Hvad har medier skrevet om emnet?
- The Sustainability Requirements
- Danish Fashion Ethical Charter, herunder sundhedstjekket

Opsummering: Medierne benytter ofte samme vinkel, hvor de tager udgangspunkt i modellerne til modeugen. Vi kan bidrage med nye tal. Vi laver en foreløbig kildeliste med partskilder; de ansvarlige for modeugen, etisk charter og de forskellige modelbureauer, erfaringskilder; modeller og ekspertkilder.

Vi kodede 29 modeshows fra modeugen ved at kategorisere modeller i fire kategorier; tynde, normale, plus size og andet i et Excel-ark og diskuterede, hvorvidt det var præcist nok. Vi vurderede, at et estimat var nødvendigt for vinklen. Vi tjekkede de tre største modelbureauers instagram-profiler og har oprettet en liste over, hvilke modeller fra bureauerne der deltog og fandt modellernes kropsmål, som vi udregnede gennemsnittet af i vores Excel-ark (bilag 7). Vi tilføjede dem til vores kildeliste og anmodede om et interview

Uge 7

- Vi interviewede 6 modeller telefonisk.
- Ringede til Cecilie Thorsmark, adm. direktør for CPH FW, intet svar.

Uge 8

Vinkler, vi overvejede efter interviews:

1. **LMS' problematiske dobbeltrolle, hvor de foretager en sundhedsfaglig vurdering af modellernes sundhed, men også indgår som samarbejdspartner i det etiske charter?**
  - Tjener LMS penge på samarbejdet? Kan det farve deres vurdering af modellerne?

2. **Danske modeller er ikke repræsentative for den gennemsnitlige, danske kvinde. Er det et problem?**

3. **Den udenlandske modebranche er hård – Danmark er på forkant, men betyder det noget, når danske modeller sendes til udlandet?**

Ud fra disse vinkler har vi fundet følgende kilder, som vi alle har ringet op:

Ekspertkilde i forhold til kropsidealer

Lene Bull Christensen, kønsforsker.

Randi Tobberup, diætist – mail: Kan talje-hofteratio-måling indikere undervægt? Hun afviser dette.

Sarah Boss, pressechef, Psykiatrifonden – sendte os videre til Psykiatrisk Selskab

Diætisthuset – sendte os videre til en diætist.

Inger Bols, diætist – interview telefonisk, om sundhedstjek hjælper noget, hun siger, at spiseforstyrrelse er en psykisk sygdom, der ikke har noget med bmi at gøre.

Får LMS penge for sundhedstjek? Vi ringer til 5 jurister i erhvervsret, ingen tager telefonen.

De tre modelbureauer

Jesper Thomsen, adm. direktør, Unique Models, havde travlt til modeuge i Paris. Vi har sendt en mail og ringet ham op flere gange, han ringede tilbage og blev interviewet.

Le Management og Scoop Models har ingen direkte numre, vi prøvede at få kontakt via deres pressekontor, men de vil ikke stille os videre. Vi har sendt en mail til deres adm. direktører Mathilde Mogensen og Bente Lundquist, men der er intet svar.

Janne Bruvold, presseansvarlig, LMS – sendte os videre til Sabine Klinker, vicedirektør i LMS. Vi behandlede hende som en part og en ekspert. Hun er enig i, at spiseforstyrrelse er en psykisk sygdom. Vi skrotter idéen om juridiske forhold i LMS, de andre vinkler er stærkere.

Uge 9

Vi prøver at finde en pålidelig kilde til tal for kropsmål på en gennemsnitlig dansk kvinde til hovednyheden:

- Dansk Statistik, Eupedia, Sundhedsministeriet, WHO
- 6 forskere på rapporten “Danskernes Sundhed 2023” fra SDU, intet svar
- Vi fandt ingen kilder og må ændre vinklen på hovednyheden

Vi skrotede idéen om en faktaboks med plus size-kategori pga. manglende pålidelig kilde.

Politiken har talt op: Der mangler fortsat kropsdiversitet i den danske modebranche

Ifølge Politikens optælling kan 69 pct. af de kvindelige modeller, der i sidste uge gik ved modeugen, betegnes som tynde. Og modehusenes fortsatte idealisering af tynde kroppe er skadelig for de fleste af os, påpeger eksperter.

AUTOMATISK OPLÆSNING

Modeller går til Alphas modeshow ved CPH Fashion Week 2024. Foto James Cochrane

IBYEN 2. FEB. 2024 KL. 22.34

Mie Andersen
Klara Stadelund
Martha Diederichsen

LÆS ARTIKLEN SENERE

FOR ABONNENTER

Sæsonens største modeevent, Copenhagen Fashion Week, løb af stablen i sidste uge og præsenterede det modeglade publikum for næste års efterårs- og vintertrends. Men mens modeller med forskellige etniciteter og kønsudtryk nu har indfundet sig på de danske modebrands' catwalks, hænger et efterhånden velkendt paradigme ved: Det ultratynne kropsideal.

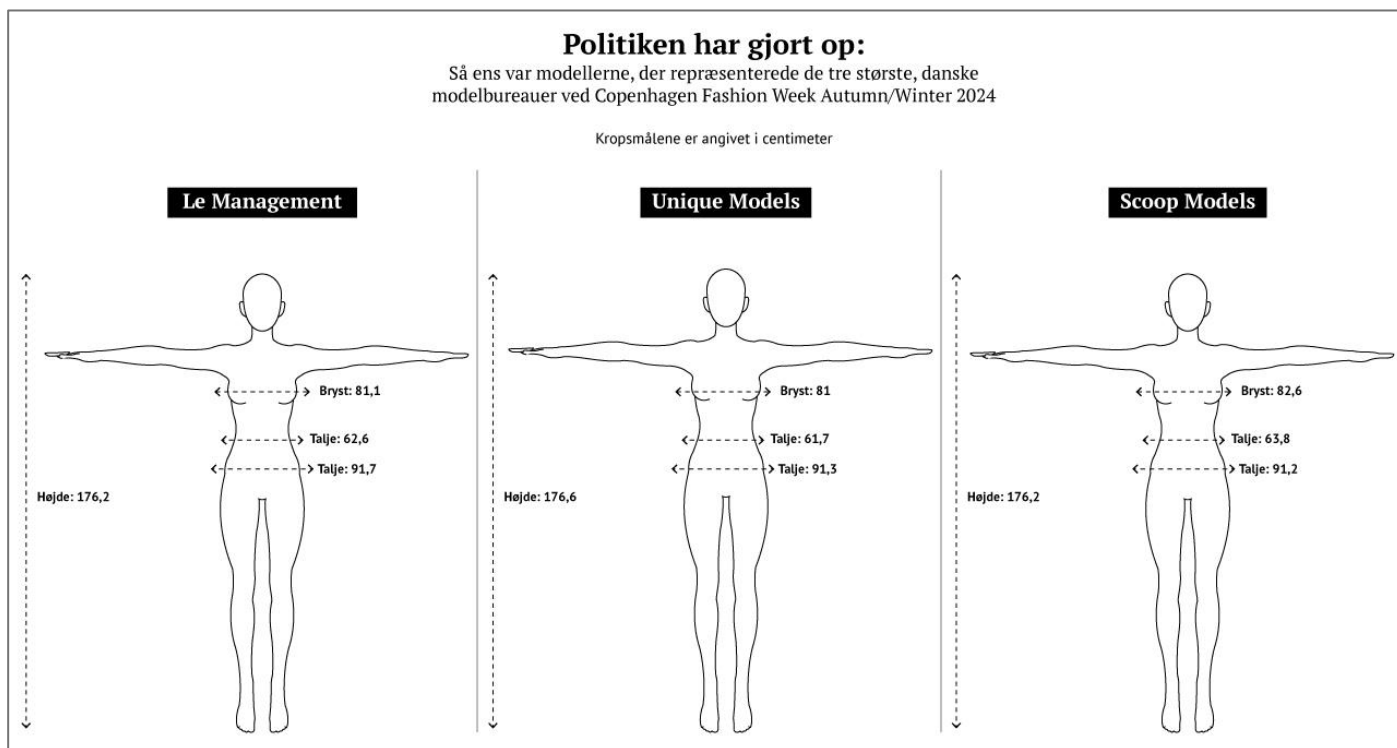
Ud af samtlige 29 modeshows, der blev streamet fra CPH FW, viste det sig, at 69 pct. af de kvindelige modeller falder i netop denne kategori, mens antallet af 'plus size' igen i år halter bagud med henholdsvis 5,3 pct. kvindelige og 14 pct. mandlige modeller.

Og det er dybt problematisk, fastslår Lene Bull Christensen, kønsforsker ved Roskilde Universitet. Hun påpeger, at modebranchen som helhed har et ansvar for opretholdelsen af det skadelige kropsideal.

»Hvis dem, som modebranchen fremhæver som de smukkeste, altid er dem, der er tyndest, så kommer den idé heller ikke til at ændre sig. Så de bidrager til en selvforstærkende effekt«.

Det er en pointe, som også diætist Inger Bols tilslutter sig. Hun fastslår, at der er en kobling mellem modebranchens ensidige brug af tynde modeller og unge kvinders negative selvbillede. Inger Bols henviser til en **rapport** af forskningscenteret Vive fra 2018, som viser, at 61 pct. af kvinder i alderen 16-22 år er kede af deres kroppe og ønsker sig tyndere. Det er til trods for, at de fra et sundhedsfagligt perspektiv ikke har behov for at tabe sig. Desuden fremgår det af rapporten, at unge, der er utilfredse med deres krop, oftere dropper ud af en uddannelse.

»Rapporten siger, at en negativ kropsopfattelse kan relateres til mistriivsel, psykisk lidelse og uddannelsesniveaue«, tilføjer Inger Bols.

Det er derfor heller ikke omkostningsfrit, når branchen fortsat lader den tynde krop dominere i modebilledet.

»Modebranchen opstiller en idealiseret krop, som kun få er forundt. Derfor bliver det et skadeligt kropsideal for langt de fleste«, understreger Lene Bull Christensen.

Ifølge Inger Bols rækker problemet endda udover idealiseringen af tynde kroppe. Også modeverdenens forherligelse af muskuløse, mandlige modeller er skadelige for mænd – en gruppe, som ifølge hende er blevet overset i debatten.

»Der er også mange mænd, som går rundt og lider under det her«, fastslår Inger Bols og fortsætter:

»Jeg mener virkelig, at vi har et helt uafdækket problem med, hvor stort fokus der er kommet på mandekroppen. Det er bare kommet 20-30 år senere end fokuset på kvindekroppen«, siger hun

LÆS OGSÅ: Igen i år efterlever modeller det tynde kropsideal ved den danske modeuge. Men vi skal passe på ikke at sygeliggøre dem, understreger eksperter

Jeg er en købmandsforretning

Jesper Thomsen, adm. direktør, Unique Models

Købmandslogik

At kun 5,3 pct. af de kvindelige modeller var plus size, overrasker ikke Lene Bull Christensen. Hun påpeger, at nutidens idealisering af den tynde krop langtfra er et nyt fænomen, men kan spores helt tilbage til antikken. Og modebranchen bruger netop den kulturelt indlejrede idealisering af tyndhed som forsvar, når kritikere efterspørger større kropsdiversitet blandt modeller, fortæller hun.

»Modebranchen hævder, at når de skal sælge tøj, er det de tynde modeller, der sælger bedst, fordi det er dem, folk stræber imod gerne at ville ligne«.

Den logik abonnerer Jesper Thomsen, administrerende direktør ved det danske modelbureau Unique Models, også på, da Politiken fremlægger ham tallene.

»Jeg er en købmandsforretning. Jeg fylder mine varer op med det, der er efterspørgsel på«, siger Jesper Thomsen og fortsætter:

»Det nytter ikke noget, at hvis der er efterspørgsel på rødhårede, så fylder jeg hele min købmandsforretning op med sorthårede piger«.

Han skyder derimod ansvaret over på designerne: »Vi tilbyder modeller i alle størrelser, og så er det designerne, der booker modellerne«.

Inger Bols kan også nikke genkendende til, at tøjproducenter har et medansvar:

»Den måde, som tøj bliver eksponeret på og syet til at passe den meget stereotype, slanke krop, påvirker også kvinders selvbillede negativt«, pointerer hun. Hun mener dog stadig, at modebranchen har et stort ansvar.

Modeeksporten har en samlet værdi på 42,6 mia. kr. i 2023, hvilket svarer til 4,9 pct. af den samlede danske vareeksport ifølge en **analyse** foretaget af Dansk Erhverv.

FAKTA:

Sådan talte Politiken op

- Politiken kiggede på alle **29 modeshows** til CPH Fashion Week.
- Modellerne blev inddelt i kategorier efter kropsstørrelse, herunder 'tynd' og 'plus size'.
- Politiken fandt derefter modellerne, der gik CPH FW, på de tre største danske modelbureauers, Scoop Models, Unique Models og Le Management, hjemmesider.
- På baggrund af bureauernes angivne kropsmål beregnede Politiken, hvilke mål den gennemsnitlige catwalkmodel havde ved modeugen.

At Jesper Thomsen tilskriver designerne ansvaret, køber Lene Bull Christensen imidlertid ikke ind på. Hun mener, det er et udtryk for en form for dovenskab i branchen:

»Plus size er en relativt stor markedsandel efterhånden, men det oversætter sig faktisk ikke i den måde, de (modebranchen, *red.*) præsenterer det på. De har nok en ide om, at man som plus size-kunde nok skal købe tøjet alligevel«.

I det hele taget forholder Jesper Thomsen sig uforstående over for det billede, Politikens tal tegner af branchen:

»Vi har faktisk også rigtig mange curve-modeller, som er lidt mere almindelige i størrelserne. Desuden var vi det første bureau, der havde piger med tørklæde, så vi er fuldkommen dækket ind på diversiteten på alle områder«, fastholder Jesper Thomsen.

Politiken har gennemset Unique Models katalog af kvindelige modeller, hvor 11 ud af 388 er plus size. De udgør altså en andel på 2,8 pct. af bureauets samlede modelkatalog.

Politiken har forsøgt at kontakte modelbureauerne Le Management og Scoop Models for at fremlægge dem tallene, men de er ikke vendt tilbage på vores henvendelse.

Igen i år efterlever modeller det tynde kropsideal ved den danske modeuge. Men vi skal passe på ikke at sygeliggøre dem, understreger eksperter

Kritikken af modebranchen og modelbureauernes brug af tynde modeller fylder altid i medierne i kølvandet på modeugen i København. Men man skal være varsom med at dømme modellerne alene på baggrund af deres vægt, påpeger eksperter.

▶ AUTOMATISK OPLÆSNING

Fotos: James Cochrane

IBYEN 2. FEB. 2024 KI

Mie Andersen
Klara Stadelund
Martha Diederichsen

🔖 LÆS ARTIKLEN SENERE

📄 FOR ABONNENTER

Årets første modeuge løb af stablen i sidste uge med de sædvanlige ekstravagante outfits og kritiske røster, der fulgte de slanke modeller ned af catwalken til Copenhagen Fashion Week. Og modellernes kropsmål vidner da også om, at det fortsat er det tynde kropsideal, der dominerer på de skinnende podier, når modebranchen præsenterer sit bud på de kommende sæsonstrends.

En beregning foretaget af Politiken viser, at modellerne, der repræsenterede de tre største modelbureauer i Danmark ved modeugen, i gennemsnit har et beskedent taljemål på 62 cm.

LÆS OGSÅ: Politiken har talt op: Der mangler fortsat kropsdiversitet ved den danske modeuge

Man skal dog være varsom med at sætte lighedstegn mellem tyndhed og spiseforstyrrelser, mener Foreningen Spiseforstyrrelser og Selvskade, som påpeger, at det ikke alene er vægten, der afgør, om man har en spiseforstyrrelse.

»Vores allervigtigste budskaber til modebranchen og andre er, at det ikke nødvendigvis er dem, der er tyndest, som har en spiseforstyrrelse«, siger Sabine Klinker, vicedirektør i Foreningen Spiseforstyrrelser og Selvskade, der foretager sundhedstjek for alle danske modelbureauer.

Sabine Klinker mener derimod, at fokus bør være på den mentale sundhed, da man ifølge hende bør anse spiseforstyrrelse som en psykisk lidelse:

»Det er dem, der har tankerne om krop, mad og vægt, der fylder så meget, at de ikke kan leve et normalt liv, som vi prøver at hjælpe«.

I kampen mod spiseforstyrrelse

Ifølge modebranchen selv er man sit ansvar bevidst, når det gælder modellernes mentale sundhed. Det er blandt andet derfor, at branchen i samarbejde med Foreningen Spiseforstyrrelser og Selvskade har vedtaget et obligatorisk sundhedstjek, der har til formål at screene modeller for spiseforstyrrelser.

Tjekket er en forudsætning for, at modellerne har tilladelse til at udføre modeljobs, oplyses det på [Modebranchens Ethiske Charters hjemmeside](#).

FAKTA

Modebranchens Ethiske Charter

- Har til formål at sikre bedre vilkår for modeller og lødig information om spiseforstyrrelser og om de idealer, modebranchen er med til at skabe.
- Charteret består af 11 repræsentanter fra den danske modebranche og tæller bl.a. Dansk Mode & Textil, CPH Fashion Week og Foreningen Spiseforstyrrelser og Selvskade.
- Et af tiltagende, Ethisk Charter har indført som det første land i verden, er det føromtalt sundhedstjek, der består af en psykologsamtale på halvanden time med udgangspunkt i Eating Disorder Examination, et internationalt værktøj til at identificere spiseforstyrrelser.
- Alle modeller skal testes hvert andet år, fra de er eller fylder 16 år, og frem til de fylder 22.

Kilde: [Modebranchens Ethiske Charter](#)

Tiltaget bliver taget positivt imod af diætist Inger Bols, der erklærer sig enig med Sabine Klinker i forhold til at anse kroppen som en indikator på en spiseforstyrrelse:

»Folk kan have det dårligt, selvom man har de perfekte mål, og det er faktisk et problem, fordi det trigger spiseforstyrrelsen til at tænke, 'jamen så er det jo ikke usundt det her'«, siger hun.

Det er en *tough* branche

Sabine Klinker, vicedirektør, Foreningen Spiseforstyrrelser og Selvskade

Også 21-årige Celina Fagerdal, der startede som model som 14-årig, mener, at det er positivt, at man i Danmark har fokus på den mentale sundhed:

»Systemet inviterer til samtale om, hvordan modellerne har det, og man er ikke bare en krop«.

Utålelige forhold i udlandet

Sundhedstjekket bliver også opfattet positivt blandt de danske modeller. 19-årige model Clara Neergaard oplever kontrollen i sundhedstjekket som et udtryk for, at branchen tager hånd om modellerne. Desuden beskriver Clara Neergaard den danske modebranche som imødekommende:

»Jeg har oplevet hos danske modehuse at få tøjet lagt ud, eksempelvis et par bukser jeg før catwalken ikke kunne få mine lægge ned i«, siger Clara Neergaard.

Forholdene er ifølge hende langt hårdere i udlandet.

»I udlandet bliver du afvist, hvis du ikke er de mål, som står på din profil. Hvis jeg skulle have lagt tøj ud i udlandet, var jeg blevet fyret på stedet og måtte i så fald finansiere hele rejsen selv«.

Det er et scenario, som Sabine Klinker kan nikke genkendende til. Hun har oplevet modeller, der vender hjem fra udlandet og er lettede, når de kommer hjem. Det skyldes ifølge hende et grundlæggende anderledes menneskesyn. Hun mener dog stadig, at branchen som helhed har langt igen:

»Jeg tror, der er meget stor forskel på bureauerne, og hvor optagede de er af at passe på deres modeller, også i Danmark. Bureauer er stadig mere optaget af, 'hvordan kan den her model tjene penge', og det er der selvfølgelig altid en dobbelthed i. Det er en *tough* branche«.

Har du negative tanker vedrørende din krop, din kost og din vægt, kan du besøge Foreningen Spiseforstyrrelser og Selvskades liste over tegn på spiseforstyrrelse [her](#).

Hvis du er i krise eller har tanker om selvmord, kan du kontakte Livslinien på 70201201.